

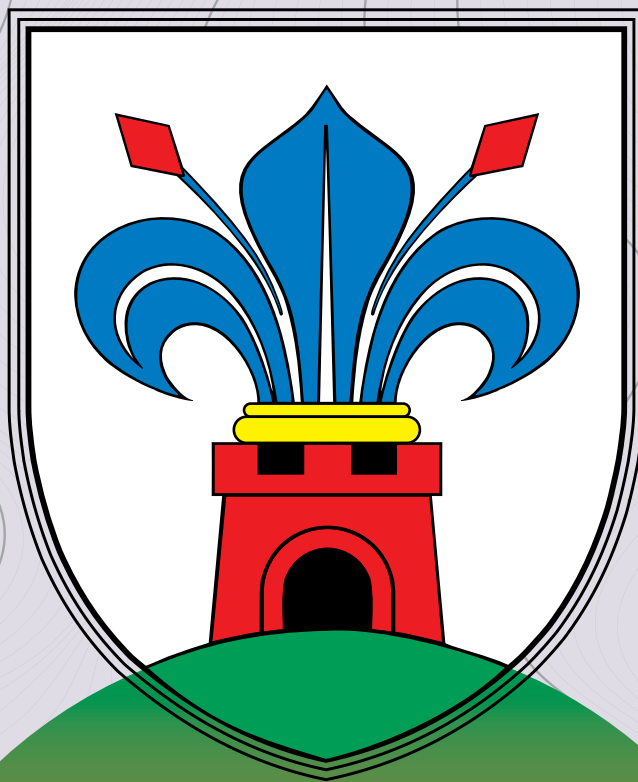

Novice iz Moravške doline

GLASILO OBČINE MORAVČE / OKTOBER 2023 / ŠTEVILKA 8 / LETNIK XXIV

**Dogovor
Občine Moravče
s podjetjem
Termit d.d.
za lepšo zeleno
prihodnost!**

 TERMIT

8

2023

**Občina Moravče
in podjetje Termit
podpisala protokol o
sodelovanju** / str. 7

Občina Moravče in družba Termit s sporazumom vzpostavljata urejene, pregledne in partnerske odnose s skupnim ciljem – zagotoviti kvalitetno sobivanje v Moravški dolini.

Papir akcija

23/10/2023 - 30/10/2023

parkirišče pod župniščem v Moravčah

Kontejner bo na lokaciji od 23.10. do 30.10.

V primeru, da papirja ne morete pripeljati sami, nas lahko pokličete na telefonsko številko +386 51 402 842. Prezem na domu (ali kje drugje) bomo izvajali tekom sobote 28.10.

Najlepša hvala že v naprej za vsak papirček.

SKAVTI Moravče 1

Novice iz Moravške doline

OKTOBER 2023
ŠTEVILKA 8
LETNIK XXIV

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejemo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče
01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Uredništvo
Novic iz Moravške doline:

Odgovorna urednica
Albina Močilnikar

Lektorica
Bernarda Mal

Likovni urednik in oblikovanje
mag. Blaž Slapar

Uredniški odbor
Bojana Dorič
Irena Malovrh
David Koprivšek
Anja Ravnikar

Ilustracija na naslovnici
mag. Blaž Slapar

Tisk
SCHWARZ PRINT d.o.o.

Naklada
1880 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 30. novembra. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si. **Rok za oddajo je 8. novembra.** Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva. Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Spoštovani prebivalci Moravške doline!

Vabimo vas, da s svojimi prispevki sooblikujete vsebino časopisa, ki se skoraj vsak mesec razgrinja pred vami. Njegova vsebina predstavlja uspešne zgodbe posameznikov, društev in institucij. Zgodbe mladih po letih in mladih po srcu. Bodite del naše sedanjosti in ustvarjajte naš skupni zgodovinski spomin za prihodnje generacije.

Pridružite se s svojimi prispevki. Veseli bomo vašega sodelovanja.

Uredniški odbor

Tek na Limbarsko goro

nedelja, 12. november 2023, ob 11. uri

Start: Zalog pri Moravčah; Cilj: Limbarska gora
dolžina proge: 5,1 km; višinska razlika: 395 m

Predprijava in plačilo preko prijavnega obrazca
na spletni strani teknolo.dklimbarskogoro.si.
Tam najdete tudi rozpis z natančnejšimi navodili.

Rozglasitev rezultatov: 12.30 na Limbarski Gori

Lepo vabljeni!

DKLimbarskaGora

dr. Milan Balažič
župan občine Moravče

Zgodovinski sporazum za novo vizijo razvoja

Drage občanke in občani Občine Moravče.

Po odprtju novega dela šole in športne dvorane je pretekli mesec zaznamovalo nekaj pomembnih dogodkov. 15. septembra sem sklical **Zbor vaških skupnosti**. Predstavniki moravških vasi so na sestanku podali veliko dobrih predlogov za občinski proračun, ki ga to jesen sprejemamo za naslednji dve leti. Več kot bo država prepustila denarja občinam, več bomo lahko gradili. 20. septembra smo na seji Občinskega sveta zagotovili stavbno pravico za novo lekarno, ki bo svoje prostore dobila v okviru moravškega Doma starejših občanov. Prav tako smo potrdili novo urednico našega glasila, Albino Močilnikar, ki ji pri njenem delu želim veliko uspehov. Hkrati se dosedanji urednici Tatjani Čop zahvaljujem za ves trud, ki ga je vložila v odlično urednikovanje.

Podpisan sporazum med občino Moravče in družbo Termit

Ker je sredi julija viharni veter podrl tristo let staro lipo na vrhu Limbarske gore, sva skupaj z našim župnikom Kancijanom Čižmanom simbolično 22. septembra zasadila novo lipo. V svojih mislih sem bil že pri zeleni in zdravi prihodnosti vseh, ki živimo v Moravški dolini in njenih okoliških hribih. 27. septembra sem po več kot štirih letih sporov in nesporazumov s predstavnico družbe Termit, Martino Kovač, podpisal **Protokol sodelovanja med Občino Moravče in družbo Termit**. Ta sporazum, ki ga predstavljam v nadaljevanju, nam odpira nove razvojne možnosti, hkrati pa varuje naše okolje in zdravje ljudi. Nad uresničevanjem tega sporazuma bo bedel poseben Koordinacijski odbor. **Stopili smo skupaj in pripravili teren za lepšo prihodnost nas in naših otrok. Zakaj je to tako pomembno?**

Lani huda suša in veliki požari, letos katastrofalne poplave, prihodnje leto ... Ko spremljamo, kaj se nam dogaja glede podnebnih sprememb, ki so

posledica človekovega onesnaževanja okolja, se vse bolj kažeta samo še dve viziji naše prihodnosti. Ali se bomo spremenili mi in naša družba ali pa bo ta izginila, pogoltnila sama sebe v svoji nezadovoljivi želji po napredku, vsiljenim s kapitalsko dobičkonosno logiko. To je alternativa med zeleno civilizacijo in njenim propadom, med tistim, kar človeka dela za človeka, in človekom kot živaljo. Pravzaprav ne gre več niti za izbiro: edina izbira je okolju prijazna družba sonaravnega razvoja. Druga možnost pomeni barbarstvo, ki sta ga za nas, tako kaže, že izbrala veliki kapital in vladajoča elita. Zato je vsak od nas lahko danes le še človek, ki s seboj nosi upor proti obstoječemu stanju.

Blaginja in zdravo okolje za vse

Stanje ni obetavno: svetu vladajo cinični predstavniki kapitala, ki ne dvomijo v to, da je obstoječi kapitalizem edini možni umni način organizacije družbe; politična oblast se bolj kot kdaj koli dokazuje kot podaljšana roka kapitalizma; uporniki smo neenotni in slabo organizirani; velik del mladine je prežet z nihilističnim obupom; večina intelektualcev pa je servilnih. Vrniti se moramo k večini kmečkega mišljenja, k dobro domišljeni politiki zelene prihodnosti, ki bo ovrгла tezo, da smo ljudje enaki samo v smrti. Država nas ne more zaščititi, saj ni nič drugega kot nosilka politične moči kapitala s svojo zdravju škodljivo akumulacijo. Dovolj nam je tega, da predstavlja dirka za dobičkom edino sestavino družbene vezi, kakor da je obogatitev majhne manjšine edino zamisljivo pojmovanje dobrega.

Ne sprejemamo sedanjosti tako, da moramo prenašati muke tega sveta, da smo prisiljeni sprejemati trpljenje, ki nas zvaja na živalskost kapitalističnega izkoriščanja. Nismo pozabili, da so možne in izvedljive spremembe na bolje in to tu in zdaj. Te pa so nujne: obstoječi kapitalizem se je namreč znebil svoje odgovornosti za okoljsko in socialno varnost ljudi – zanima ga le dobiček, se pravi, rezultat izkoriščanja. Proizvodnja v okviru okoljske zaščite ne bi smela biti usmerjena samo k dobičku, ampak najprej k zadovoljevanju potreb ljudi. Danes je vsa proizvodnja naravnana v napačno smer, saj se ne odvija z namenom, da bi zagotavljala blaginjo in zdravo okolje za vse.

Človeški kapital

Pravo merilo napredka je zadovoljevanje človekovih potreb, zaščita njegovega zdravja in svobode, kar mu lahko v največji meri omogoča lokalna skupnost, ne pa prosti trg ali državna oblast. Takšno merilo nam pokaže, da ne živimo v visoko razviti obliki družbe. Da bi jo spremenili na bolje, ne potrebujemo nasilne revolucije – ena je bila dovolj.

Samo nenehni pritisk upornih ljudi bo obstoječi kapitalizem korak za korakom izboljševal do mere, da nam bo omogočil preživetje v družbenem in okoljskem smislu. Samo sklicevanje na razum in krščansko etiko ne bosta dovolj. Konkretne reforme, ki jih moramo izsiliti od vladajočih elit so edini način, da izboljšamo položaj delavnih ljudi in naravnega okolja.

Hkrati pa se v okviru lokalnih skupnosti obnašati, kot da so te reforme že sprejete in postopno oblikovati socialno infrastrukturo, ki bo pomagala ljudem, da zaživijo usodo, ki je vredna njihovih pričakovanj. **Pot je jasna: povečevanje človeškega kapitala v naši lokalni skupnosti. Človeški kapital so znanje in uporabne veščine posameznikov.** Če povečujemo količino in kakovost obeh, bodo posamezniki bolj zaposljivi in bodo več zaslužili, lokalna skupnost in družba kot celota pa bosta bolj inovativni in s tem konkurenčni. Ključno vlogo pri tem ima izobraževanje, zato smo v novo šolo tudi toliko investirali. **Naloga šole je, da v času šolanja učencem prenese čim večjo količino človeškega kapitala in da jih nauči učiti se, da bodo lahko to prvotno zalogo človeškega kapitala plemenitili še samostojno tudi potem, ko bodo šolanje zapustili.** Tako bi po mirni in relativno preprosti poti prišli do bolj enake, pravičnejše in zelene družbe, ki bo obenem svobodna, dinamična in konkurenčna.

Občina znanja

Gre za posameznike in družbo, ki poleg spoštovanja najvišjih okoljskih standardov vsebujejo vedno več znanja, katere uspešnost je odvisna od hitrosti povečevanja količine znanja. **Še posebej štejejo tista uporabna znanja, ki našim ljudem omogočajo podjetniško dejavnost in nova delovna mesta; tista znanja, ki povečujejo osebno tekmovalnost in konkurenčnost lokalne skupnosti kot celote; tista znanja, ki omogočajo inovacije, boljše proizvode in storitve.** Občina Moravče mora postati občina

znanja: znanja o zaščiti okolja, znanja, ki nosi več visoko plačanih delovnih mest – visoka vsebnost človeškega kapitala s seboj nosi višje plače in delo v vzpodbudnem ter kreativnem delovnem okolju. V takšni skupnosti ima vsak posameznik enake možnosti prebiti se iz sivega povprečja in postati uspešen podjetnik ali dobro plačan znanjski delavec. Plemenitenje osebnega človeškega kapitala, vseživljenjsko učenje povečuje prilagodljivost in konkurenčno prednost. Bolj smo sposobni poskrbeti sami zase in tako nismo odvisni od pomoči drugih oz. socialnih transferjev. Alternativa je revščina in družbena izključenost, pospremljena z življenjem v onesnaženem in degradiranem okolju.

Vsak korak šteje

Prav zato izjemno cenim sporazum, ki smo ga po trdih pogajanjih dosegli z družbo Termit. Potrebujemo dobro alternativo obstoječemu stanju in dobrodošle so vse zamisli, ki znajo misliti našo boljše, drugačno, zeleno in bolj zdravo prihodnost. Že majhne spremembe in kratki koraki štejejo. Že možnost izbire je velika stvar, sploh v časih, ko se zdi, da smo vsi omejeni na izbiro enega in istega – je izbira med Coca Colo in Pepsi Colo sploh izbira? **Mi smo izbrali: končali smo konflikt in s podjetjem Termit dosegli sporazum o sodelovanju, ki omogoča oboje – zaščito našega okolja in razvoj podjetja.** Začeli smo delati skupaj za naše skupno dobro. Presegli smo zamere in preteklost, ki nas je delila, da bi skupaj ustvarjali boljše prihodnost. Seveda tudi v bodoče ne bo vse rožnato, vendar bomo probleme reševali z roko v roki. Bil je čas spopada, zdaj je nastopil čas miru. Maravški maček ni izmišljeno pravljično bitje. Zna usekati, ko je treba. In zna biti najbolj prijazna živalca.

Če niste prebivalec Moravske doline in želite prejemati svoj izvod Novic, javite svoj naslov na obcina@moravce.si.

Septembrska seja občinskega sveta: izglasovana stavbna pravica za novo lekarno in potrjena nova odgovorna urednica Novic iz Moravske doline

O občinski svet Občine Moravče je na redni seji 20. septembra 2023 obravnaval več pomembnih točk dnevnega reda. Seja je potekala v prostorih zbornice novega dela osnovne šole Jurija Vege. Ravnateljica šole Suzana Cvirn Guček se je županu in vsem svetnikom, ki so podprli gradnjo nove šole in športne dvorane, toplo zahvalila.

Poročilu o izvrševanju proračuna Očine Moravče za obdobje prvih 6 mesecev je sledil sklep o ustanovitvi

stavbne pravice za novo lekarno, ki bo svoje prostore dobila v okviru bodočega moravskega Doma starejših občanov, katerega priprave na gradnjo se počasi bližajo koncu. Prav tako je občinski svet obravnaval predlog članov o imenovanju Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Moravče.

Občinski svet je na predlog župana dr. Milana Balažica sprejel odstop dosedanje odgovorne ure-

dnice Novic iz Moravške doline Tatjane Čop ter jo razrešil, nato pa soglasno potrdil predlog župana, da na mesto odgovorne urednice imenujejo Albino Močilnikar.

Prav tako je občinski svet sprejel sklep o tehnični posodobitvi občinskega prostorskega načrta, s katerim se omogoča ažuriranje grafičnega dela prostorskih izvedbenih aktov s podatki o parcelah iz katastra nepremičnin.

Zbor vaških skupnosti

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: ALBINA MOČILNIKAR

Naloga Zbora vaških skupnosti je, da posreduje prioritete za vsako vas, s tem pa poskrbi za uravnotežen razvoj občine, za participativni status proračuna in razvoj lokalne demokracije.

V Kulturnem domu v Moravčah so se v petek, 15. septembra 2023, zbrali predstavniki 40 moravških vasi in Moravč, ki so prisluhnili uvodni besedi župana Občine Moravče dr. Milana Balažica, ki je v nadaljevanju podal podrobnejše pojasnilo glede stanja proračuna.

Večji del sredstev iz občinskega proračuna je namenjen financiranju šole, vrtca in socialnim transferjem. S preostankom investicijskih sredstev v višini 1,5 mio bo pozornost – poleg novih asfaltnih cestnih odsekov, kanalizacije in čistilne naprave, električnega omrežja itn. – osredotočena predvsem na zagotovitev kvalitetne oskrbe z vodo. Tu bo imela prednost namestitvev proti-kalitvenih filtrov na vodnih virih na Plesu in obnova glavnega vodohrana v Drtiji, ki je potreben razširitve in obnove, saj oskrbuje cca 70% Moravške doline. Zaradi porasta porabe vode bo nadgradnja vodovodnega omrežja nujno potrebna občinska investicija prihodnosti.

Kanalizacija je ena izmed najdražjih investicij in se bo najprej uredila v Češnjicah. Vedno pogostejše vremenske ujme povzročajo situacije, kjer je pomoč gasilcev neobhodno nujna, zato bo potrebno posodobiti gasilski vozni park in nadomestiti opremo, ki bo omogočala vedno pogostejše intervencijske posege.

V razmerah relativno majhnega proračuna in velikih razvojnih potreb je Občina Moravče usmerjena k pridobivanju **dodatnih državnih in evropskih sredstev ter investicij zasebnega kapitala**, pri pridobivanju katerih smo bili zadnji 2 leti zelo uspešni. Iz teh sredstev se bo v prihodnjih dveh letih dokončal projekt izgradnje optičnega

omrežja, ki je naša absolutna prioriteta. Projekt izgradnje trenutno poteka prepočasi, zato je župan ponovno pojasnil, da je Občina začela izvajati nenehni in stalni nadzor in pritisk nad izbranim izvajalcem.

Letos jeseni se bo začel graditi **legendarni dom starejših občanov**, za katerega se je 2. oktobra zaključil razpis za izvajalca. Glavni financer je država in denarna sredstva so zagotovljena. Dom bo podružnica Domžalskega doma in bo nudil prostor 79-im oskrbovancem, kjer bodo prednost imeli prebivalci naše doline. Izpostavil je tudi delovna mesta za 50–60 domačinov.

Naslednja velika investicija je velika **sončna elektrarna**, ki je zaradi oslabiljenega elektro omrežja nujno potrebna. Interes zasebnega kapitala obstaja in s prenovo elektro omrežja bomo tudi na tem področju lahko samozadostni. Dotaknil se je tudi vsebine razvoja t. i. Novih Moravč, kjer se bodo na pobudo zasebnega kapitala gradile nove stanovanjske površine. Kot zadnje investicije v domeni države je župan razložil tudi trenutno stanje na vsebini moravške zahodne obvoznice.

Predstavniki vaških skupnosti so v plodni razpravi podali vrsto dobrih predlogov, ki bodo vgrajeni v nastajajoči občinski proračun. V predlogih so se dotaknili obnove cest, mostov, kanalizacije, vodovodov, športnega centra, transformatorjev in vsebin, s katerimi si v bližnji prihodnosti želijo izboljšati varnost bivanja in modernizirati svoj kraj.

Vsebine, objavljene na straneh, namenjenih strankam oz. listam občinskega sveta, izražajo osebna mnenja avtorjev. Za njihovo vsebino uredništvo ne odgovarja. Avtorji sami zagotavljajo verodostojnost in resničnost zapisane- ga. Prispevki niso lektorirani, vanje tudi ne posegamo z uredniškimi popravki.

Pogled z druge strani

Spoštovane občanke in občani!

Najprej uredniškemu odboru: Lahko, da se je z liste kdo vzdržal glasovanja za proračun. Namigovanja pa, da lista ni podpirala gradnje šole, je velik nesmisel. Že v letu 2018 smo aktivno peljali postopek za gradnjo prizidka k OŠ in širitev telovadnice, kar je preverljivo pri tedanji ravnateljici in projektantki. Toda; ali je prišlo komu na misel, da bi se preverilo grobo navajanje neresnic župana in direktorja občinske uprave, ko sta v NMD v zadnjih – najmanj štirih letih – navajala, da na prostorskih aktih ni bilo narejenega nič, ne na obvoznici, ne na kanalizaciji, obnovi vodohranov in vodovodov, da ni bilo velikega števila asfaltiranih cest.

Očitno smo že leta 2017 gledali dolgoročno, ker smo naročili hidravlično študijo vodovodnega omrežja na Moravškem z namenom, da se po končani gradnji vodovodov s kohezijskimi sredstvi, nadaljuje posodabljanje vodovodnega sistema. Je pa težko razumeti, da pet let ni bilo na tem narejenega skoraj nič. Za zadnjih pet let je npr. čudno, da se že tretjič namerava spreminjati OPPN (Občinski prostorski načrt) za območje med Zadruško in Nissanom. Na tem prostoru se je oznanjala tudi gradnja dveh domov za starejše. Sedaj upamo vsaj na enega, kajti gradbeno dovoljenje, izdano 15. 11. 2018, se bo vsak čas izteklo.

Želimo lepo, mirno jesen in vse lepo pozdravljamo!

LISTA MARTINA REBOLJA,
svetnik Martin Rebolj

Moravče smo mi vsi

Moravče smo mi vsi, tudi tisti, ki mislimo drugače, to napišemo in povemo na glas. V zadnjih treh številkah občinskega časopisa "Novice iz Moravske doline" člankov naše svetniške skupine niste mogli prebirati. Uredniški odbor je namreč določil, da so članki namenjeni konstruktivni kritiki, objavam različnih stališč in razmišljanj, ki so povezani z razvojem občine, namenjeni razpravam samo na sejah Občinskega sveta. Vse od začetka izhajanja časopisa takšnega vmešavanja urednika, oziroma uredniškega odbora v prispevke političnih strank in list nikoli ni bilo. Čeravno so prav mediji zelo pomembni pri prikazovanju in zastopanju stališč, ki jih imamo tisti, ki se z županom ne strinjamo vedno. Vsako omejevanje objavljanja naših prispevkov je nedemokratično in času, v katerem živimo, neprimerno.

Pisati se mora resnico, ne pa na podlagi lažnih novic ali natolcevanj delati zgodbe, s katerimi diskreditirajo politične nasprotnike. Najprej je treba pomesti pred svojim pragom.

Upamo, da se bo z nastopom nove urednice Albine Močilnikar, ki smo jo soglasno potrdili na seji Občinskega sveta, raven svobode izražanja opozicije vrnila na stanje pred omejitvami. Prav opozicija je namreč edini kontrolni mehanizem, ki oblasti gleda pod prste in o svojih ugotovitvah ter pogledih obvešča javnost.

Svetnik SDS, Roman Cerar

Prvi sestanek novega koordinacijskega odbora občine Moravče in družbe Termit d. d.

Vpetek, 13. oktobra 2023, se je na sedežu družbe Termit d. d. na svoji konstitutivni seji sestal Koordinacijski odbor Občine Moravče in družbe Termit d. d. S strani Občine Moravče sta sodelovala župan dr. Milan Balažič in podžupan dr. Jurij Kočar, s strani družbe Termit pa predsednica Nadzornega odbora družbe Martina Kovač in tehnični direktor Roman Capuder.

Na sestanku so se prisotni dogovorili, kako bodo pristopili k uresničitvi 27. septembra podpisane- ga **Protokola sodelovanja med Občino Moravče in družbo Termit d. d.** Še posebej so se zadržali pri točkah, ki omogočajo takojšnje reševanje posameznih problematik: nadaljevanje sanacije odkopnih področij, izdelava občinskih podrobnih prostorskih načrtov za ta področja, odprtje ceste in mostu proti kamnolomu Jelša, dogovor o služnosti, ki bo omogočil umik tovornjakov z glavne ceste in podobno.

Obe strani sta zavezani, da druga proti drugi umakneta doslej trajajoče sodne postopke. Zaradi obilice dela so se dogovorili, da se Koordinacijski odbor do nadaljnjega praviloma sestaja enkrat mesečno.

O čem smo se dogovorili

BESEDILO: dr. MILAN BALAŽIČ
FOTOGRAFIJE: ALBINA MOČILNIKAR,
ROMAN CAPUDER

Zadnje pol leta skorajda nismo veliko omenjali dejavnosti podjetja Termit. Razlog, za katerega ima moravska javnost pravico izvedeti, je bil preprost: po volitvah sem se odločil, da ponovno poskušam s predstavniki Termita začeti pogovor in doseči, da podjetje prične upoštevati vse okoljevarstvene standarde. Pogovori, umaknjeni od dnevnih političnih strasti, so se res začeli: s strani Občine Moravče sta sodelovala župan in podžupan (dr. Jurij Kočar), s strani Termita pa so sodelovali največji posamični lastnik podjetja, tehnični direktor in predsednica Nadzornega odbora Termita. Pri pogovorih, ki so izmenjaje potekali v pisarni župana in na sedežu podjetja, sta pomagala tudi odvetnika obeh strani, o poteku pogajanj pa je bilo občasno obveščeno tudi pristojno ministrstvo.

Z veliko truda in vztrajnosti se je po korakih oblikoval predlog sporazuma, ki vsebuje naslednje glavne poudarke:

1. Občina Moravče in podjetje Termit s sporazumom med seboj vzpostavljata urejene, pregledne in partnerske odnose. Prvi namen sporazuma je zagotoviti **zaščito naravnega okolja in zdravja ljudi v občini Moravče**, hkrati pa s skupnimi prizadevanji zagotoviti prihodnost za podjetje, da bo lahko ustvarjalo dodano vrednost in delovna mesta.

2. Podjetje Termit in Občina Moravče za **čas pogajanj začasno zaustavita vse sodne postopke**. Po sklenitvi in podpisu sporazuma se zavezujeta k

umiku iz vseh obstoječih sodnih postopkov, vključno s postopki proti njunim predstavnikom. Morebitne sporne zadeve med partnerjema se morajo reševati dogovorno ali s pomočjo mediacije države.

3. Podjetje Termit se zavezuje, da bo v **prehodnem obdobju štirih let postopno prenehalo s sanacijo odkopnih jam, ki vključuje industrijske odpadke**. V tem prehodnem obdobju se sanacija izvaja zgolj s predpisanimi materiali, katerih recepture sestavljajo papirniški mulj, žlindra, livarski peski, gradbene ruševine in pepel. Gre za predpisane materiale, ki so odredeni s strani pristojnega Ministrstva in določeni v okoljevarstvenem dovoljenju. Ta sana-

cija poteka z za okolje vzdržnimi količinami. Po preteku prehodnega obdobja se Podjetje zavezuje k sanaciji odkopnih jam z materialom izključno sonaravnega izvora.

4. Podjetje se zavezuje k **celostni sanaciji obstoječe deponije Drtija**, ki vključuje:

- zajem onesnažene vode, ki se izceja iz telesa deponije, in njeno prečiščenje pred njenim iztekanjem v naravni rečni sistem potoka Drtijščica,
- prekritje celotnega telesa deponije s tlemi naravnega izvora v debelini, ki onemogoča stik drevesnih korenin antropogene ozelenitve območja deponije.

5. Ministrstvo, pristojno za okolje, se zavezuje k zagotovitvi **stalnega monitoringa** vključno z občasnimi inšpekcijskimi nadzori, ki bodo vključevali nadzor stanja tal in zraka v okolici deponije ter površinskih voda in podtalnice na območju odtekanja voda iz telesa deponije. Za vsa morebitna odstopanja od standardiziranih mejnih vrednosti mora Ministrstvo zagotoviti oz. terjati od podjetja sanacijo stanja in o ugotovitvah ter ukrepih sproti obveščati Občino.

6. Podjetje Termit se zavezuje k opravljanju svoje osnovne dejavnosti, tj. izkopavanje kremenovega peska in njegove predelave v tržne proizvode, ter k trajnostnemu razvoju v smislu uvajanja zelenih tehnologij in varovanja okolja, pri čemer mora slediti načelu »best available technology« in sproti posodabljati svoje naprave.

7. Podjetje in Občina se zavezujeta, da bosta poskrbela, da se za **nazaj legalizira posege v prostor v skladu z občinskim prostorskim načrtom**. V prihodnje se bo podjetje skupaj z Občino dogovarjalo o uporabi prostora v skladu z občinskim prostorskim

načrtom in drugimi prostorskimi akti. Vsako širjenje delovanja podjetja Termit mora biti dogovorjeno z Občino in potrjeno na Občinskem svetu. Takšno širjenje ne more poseči v območje Nature 2000, na področja z viri pitne vode in na področja, ki jih Občina šteje za ključnega pomena pri njenem razvoju in varovanju okolja.

8. Za vsa območja delovanja podjetja bo Občinski svet v skladu z Zakonom o urejanju prostora (ZureP-3) v najkrajšem možnem času sprejel občinske podrobne prostorske načrte.

9. Gospodarska cona na področju **Podstran-Soteska** se v dogovoru med občino in podjetjem širi postopno in skladno z opuščanjem odkopa mineralnih snovi.

10. Po tem, ko nadzor oceni morebitno dodatno potrebno sanacijo mostu in cestišča, Občina odstrani znak prepovedi vožnje nad 3,5 t in podjetju Termit omogoči dostop do kamnoloma **Jelša**. Morebitno sanacijo mostu in cestišča financira podjetje.

11. Po uskladitvi Občine in podjetja glede območij za nadaljnje izkoriščanje mineralnih snovi se sklene dogovor o ureditvi statusa služnosti za občinske ceste znotraj pridobivalnega prostora podjetja.

12. Sanirana območja morajo dobiti novo namembnost. Namenjena morajo biti antropogeni ozeleznitvi in izgradnji trajnostne infrastrukture, kot je sončna elektrarna na področju deponije Drtija. Upravljanje z omenjeno infrastrukturo mora biti glede na lastništvo in javni interes stvar dogovora med podjetjem in občino.

13. Podjetje Termit bo po prehodnem obdobju dveh let prenehalo z izkopom mineralnih snovi na območju Nature 2000. Na tem področju (Mošenik-

Sanirani odkop Hudej-Ples vzhodni del

Ples) občina in podjetje v skladu s soglasjem pristojnega Ministrstva skupaj uredita rekreativno območje z jezerom.

14. Podjetje se zavezuje, da bo ogradilo oz. zaščitilo vse še obstoječe **nevarne robove odkopnih jam**. Obseg ograditve se določi v skladu s sporazumom med podjetjem Termit, Občino in pristojnim Ministrstvom.

15. Podjetje Termit se zavezuje, da bo v primeru ugotovitve nastale škode v razmerju do oškodovancev zaradi njegove pretekle ali obstoječe dejavnosti le-tim izplačalo ustrezno odškodnino. Morebitno utemeljeno ugotovitev o nastali škodi mora podati neodvisna strokovna institucija, določena s soglasjem vseh treh deležnikov.

16. Za sodelovanjem med podjetjem in lokalno skupnostjo se ustanovi posebni Koordinacijski odbor, ki ga sestavljajo predstavniki ožjega vodstva Občine in podjetja Termit. Odbor se sestane vsaj dvakrat letno oziroma po potrebi tudi večkrat.

17. Med tremi deležniki koordinacijskega odbora se vzpostavi sistem hitrega obveščanja – t. i. »rdeči telefon« za zagotovitev preprečevanja posledic morebitnih nepredvidenih napak v procesu delovanja podjetja, ki bi lahko imele negativne učinke na okolje.

18. Vse zgoraj navedeno postane del zavezujočega sporazuma, ki ga dogovorijo in podpišeta župan Občine in predstavnik podjetja Termit. Sporazum mora v polnosti zaživeti v najkrajšem možnem času oz. v dogovorjenem razumnem roku.

19. V smislu krepitve zaupanja in partnerskega sodelovanja med podjetjem Termit in Občino oz. lokalno skupnostjo **podjetje pristopi k zagotavljanju sponzorskih sredstev izhajajoč iz dobre prakse iz preteklosti**. Prvi skupni projekt te vrste je sanacija in ureditev vodne učne poti ob Rači.

20. Občina se zavezuje k tvornemu sodelovanju s podjetjem, zato ga ne bo več prijavljala inšpekcijskim službam. Ob izpolnitvi vseh točk iz sporazuma ne bo nasprotovala podelitvi okoljevarstvenega in drugih dovoljenj. Vse morebitne spore bodo podpisniki tega sporazuma reševali sporazumno in v duhu dobrega sodelovanja.

Kot župan Občine Moravče sem tako sestavljen sporazum predstavil predsednikom koalicijskih strank in list: Gibanju Svoboda (dr. Jurij Kočar), Neodvisni listi (Marko Kladnik), Novi Sloveniji-krščanskim demokratom (mag. Franc Capuder) in Slovenski ljudski stranki (Janez Vidic). Vsi naštetni so enotno potrdili vsebino sporazuma. Tudi lastniki in predstavniki podjetja Termit so se zavezali, da bodo takšen sporazum podpisali. Po več kot pol leta so bila zadnja pogajanja med obema stranema 20. septembra 2023 uspešno zaključena.

Čez teden dni, 27. septembra, sem kot predstavnik Občine Moravče s predstavnico lastnikov in vodstva podjetja Termit, predsednico Nadzornega odbora Martino Kovač, podpisal sporazum, ki nosi ime **Protokol sodelovanja med Občino Moravče in družbo Termit d.d.** Ta dokument v najboljši možni meri odraža voljo občank in občanov, ki so jo izrazili na **referendumu leta 2007**. Prav tako je vsebinsko skladen z **Deklaracijo o čisti Moravški dolini, ki jo je Občinski svet sprejel leta 2019**. Čeprav ima župan pooblastila, ki mi omogočajo, da sam podpišem ta dokument, sem se odločil, da ga posredujem še v potrditev na Občinski svet. Ta bo o sporazumu sklepal 18. oktobra (ko tole berete, je seja že mimo).

Svetnike bom nagovoril s svojim pričakovanjem, da Občinski svet enotno podpre ta zgodovinski sporazum in tako obdobje spopadanja zamenja z obdobjem sodelovanja. Prejšnja leta se spopadu očitno ni dalo izogniti, saj lokalne skupnosti niti podjetje niti država nista jemala resno.

Dosegli smo, da smo zdaj enakopraven partner. Dosegli smo trenutno najvišjo možno zaščito našega okolja.

Ob tem – vsak sporazum je tudi kompromis za obe strani – smo podjetju Termit omogočili nadaljnji razvoj, vendar v smeri zelene perspektive. In dosegli smo, da bodo v prihodnje nadzorni mehanizmi nad izvajanjem sporazuma in delovanjem podjetja Termit delovali učinkoviteje. S Koordinacijskim odborom ima zdaj lokalna skupnost vpliv na vodenje in usmeritve tega našega največjega podjetja, podjetje pa sogovornika za nadaljnji razvoj.

Mednarodna šola mladih rejcev – zmagovalec prihaja iz Moravške doline

BESEDILO: RAFKO ROKAVEC, KGZS zavod Ljubljana, FOTOGRAFIJE: ANDREJ KLOPČIČ

Zadnji dan usposabljanja je potekalo tekmovanje, kdo od mladih rejcev najlepše pripravi in najbolj profesionalno predstavi živali publiko. Razdeljeni so bili v dve skupini, na mlajšo (JUNIOR) in starejšo (SENIOR). **V skupini SENIOR je zmagal Nik Udovič, kar je bila prva zmaga mladega rejca z območja Moravč in tudi prva zmaga s širšega domžalskega območja. Odličen rezultat je v predskupini dopolnil Aljaž Stražar z drugim mestom.**

Nik Udovič

Aljaž Stražar

Na kmetijski šoli Grm (Center biotehnike in turizma Novo mesto) je **od 4. do 7. julija 2023** potekala **osma mednarodna šola mladih rejcev** v Sloveniji. V tem času so mladi rejci pridobili znanje s področja priprave in vodenja živali na razstavah, fotografiranja in nastopanja na javnih prireditvah. Program izobraževanja je bil zahteven, saj so imeli na voljo le nekaj dni, da so se naučili osnovnih pravil priprave, striženja, vodenja in predstavitve živali javnosti.

Prvo praktično izobraževanje je bilo **priprava ležišča za živali**. Ležišče so pripravili iz slojev slame in žagovine. Kombinacija žagovine in temeljito potepane slame je delovala kot filter, ki je plasti bolje povezala med seboj.

Drugo praktično izobraževanje je bilo **pranje in čiščenje živali**. V štirih dneh izobraževanja so mladi rejci živali nekajkrat temeljito oprali in očistili. Pri tem so uporabili poseben šampon za pranje govedi ter krtače in ščetke, s katerimi so očistili vse dele telesa. Po nekaj pranjih so živali dobile lepo sijočo dlako.

Sledilo je **krmljenje živali**. Krmljenje živali se je vršilo po posebnem vrstnem redu, najprej kakovostno seno, nato koncentri, zmešani s prej namočenimi pesnimi rezanci. Sledilo je napajanje, pranje in priprava ležišča. S takim postopkom krmljenja so živali postale obsežnejše z bolj odprtimi rebri.

Po končanem krmljenju in napajanju je sledilo **striženje živali**, ki je bilo nadvse zahtevno opravilo. Že prvi dan izobraževanja se je pričelo tudi z osnovnimi veščinami **vodenja in predstavitve živali** v razstavnem prostoru. Živali so se vodile z dvignjeno glavo ter se učile počasne in elegantne hoje ter hitrih menjav položaja nog. Ves čas izobraževanja so mladi rejci skrbeli za čistočo živali in njihovih ležišč ter prostorov, kjer sta potekala izobraževanje in trening vodenja. Zaradi tega so mladi dežurali tudi ponoči. S tem so vzdrževali ustrezno higieno živali in prostora.

Strokovno izobraževanje je vodila **Erica Rijneveld** z Nizozemske, ob koordinaciji **dr. Marije Klopčič** z Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in **Urške Trobec** s Centra biotehnike in turizma Novo mesto. Mednarodne šole mladih rejcev se je udeležilo 38 slovenskih mladih rejcev. Iz Moravške doline sta se izobraževanja udeležila dijaka srednje kmetijske šole Grm **Nik Udovič** s Pogleda in **Aljaž Stražar** iz Krašč.

Iskrene čestitke Niku in Aljažu!

Ob zaključku mednarodne šole so mladi rejci prejeli **certifikat** o uspešno opravljenem izobraževanju. Kljub naporu usposabljanju so se mladi rejci vrnili domov z neprecenljivimi novimi izkušnjami in znanjem.

Ob zaključku velja omeniti **pomoč Govedorejskega društva Domžale**, ki spodbuja strokovno izobraževanje bodočih rejcev s kritjem dela stroškov. Že naslednje leto, ob 30 letnici delovanja Govedorejskega društva Domžale, bodo nepogrešljivi pri pripravi živali na govedorejski razstavi. Pridobljeno znanje mladih rejcev prispeva k dobrobiti živali, s tem pa k učinkovitejši predstavitvi govedoreje v slovenskem prostoru.

Vseslovenski množični tek malčkov iz moravškega vrtca

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: NINA PUC

Tudi letos se je naš vrtec odzval povabilu Slovenske atletske zveze pod geslom »Začni mlad, tekmuji pošteno«, ki se ga vsako leto udeleži okrog 20.000 otrok iz vse Slovenije. Letos je še bolj zanimivo, kajti s poslanimi fotografijami z našega teka, bomo sodelovali v nagradni igri za brezplačni avtobusni prevoz v interaktivni multimedijski center **Svet energije** ter kopanje v Termah Čatež. Močno držimo pesti, da nas izžrebajo.

Otroci so se z vzgojiteljicami ogrevali že na poti do tekaške steze, z glasbo iz zvočnika in petjem. Pred samim tekom smo se dobro ogreli od glave do pete,

poslušali slovensko himno in že se je začelo zares. Preko zvočnika so bile na start klicane skupine in se pognale v tek ob Drtijščici, ostali pa smo glasno navijali in pomagali z navijaškimi rekviziti (zastave, raglje, troblje, tulci ...), da smo bili prav vsi prvi in pretekli ciljno ravnino.

Na koncu so vsi otroci prejeli medalje in priznanja, preživeli pa smo zares čudovit športno-tekmovalni dan.

Na POŠ Vrhpolje znova živahno

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AKTIV POŠ VRHPOLJE

Ste tudi vi opazili, kako hitro je mimo nas švignil sončni september? Vrhpoljski šolarji niso nič kaj zaspano pričeli novega šolskega leta. Še več, vanj so skočili pogumno in z obilo dobre volje!

Veselo je bilo že na prvi šolski dan. Po kratkem kulturnem programu nas je pozdravila nova ravnateljica, ga. Suzana Cvirn Guček. Prvošolci so ponosno prejeli rumene rutice in se posladkali, drugi učenci so si hiteli izmenjevati počitniške novičke.

Tradicionalni športni dan

Aršno delo se je kar hitro začelo in za premor med učenjem pisanih črk in novih angleških besed smo

si sredi septembra privoščili športni dan. Prvošolci in drugošolci so jo odkurili na Trojico, pohodniki iz tretjega in četrtega razreda pa tradicionalno na Ušte. Od tam so nam poslali tudi simpatično "gasilsko" razglednico.

Varne poti v spremstvu policistov

Vrhpoljci smo ponosni, da v šolo prihajamo peš in s šolskim prevozom. Da bodo naše poti še naprej varne, sta poskrbela prijazna policista s policijske postaje Domžale. Z učenci prvih in drugih razredov sta se sprehodila po šolski poti ter jih opozorila na pasti, ki nanje prežijo v prometu.

Evropski dan jezikov

Zelo zagnani so bili najmlajši učenci tudi v podaljšanem bivanju. Evropski dan jezikov so obeležili s spoznavanjem evropskih zastav in pozdravi iz evropskih držav. Pravi živ-žav! Kako prijetno so jezikovno obarvali našo garderobo!

Poleg zanimivih dejavnosti ob posebnih dneh si znajo šolarji in učiteljice POŠ Vrhpolje popestriti tudi čisto navadne šolske dopoldneve. Vreme nam je čudovito služilo in tako smo lahko veliko odmorov in tudi učnih ur preživeli na prostem.

*Zdaj pa je pred vrati prava jesen.
Le kaj nam bo prinesla?*

Prvi jesenski dan v VVE Vojke Napokoj Moravče

BESEDILO: ANA GUNA, FOTOGRAFIJE: NINA PUC

V petek, 22. septembra, smo strokovni delavci skupaj z otroki pripravili dobrodošlico »botri Jeseni«, ki se je zopet vrnila v naše kraje.

S pomočjo staršev smo v vrtcu zbrali jesenske plodove, iz katerih so nato pridne in ustvarjalne roke naših strokovnih delavk izdelale botro Jesen. V podporo in vzpodbudo pri delu smo jim pomagali prav vsi: Gregorjeve roke so spretno in muzikalno vlekli meh njegove harmonike, naša grla pa so se mu pridružila s petjem otroških pesmi. Najbolj pogumni otroci so tudi sami zapeli kakšno pesem, ostali pa smo jim glasno zaploskali in čestitali za njihov pogum, saj ni enostavno nastopati pred tako številno publiko. Ker pa vsakdo od nas potrebuje pravega prijatelja, smo zaplesali in zapeli tudi o prijateljstvu – in to kar dvakrat, saj nam je bilo res všeč.

Dobrodošla botra Jesen! Veseli smo, da si zopet med nami.

Mlade Mravljice iz vrtca

BESEDILO: JERNEJA IRŠIČ

Mravljice smo hitre in velike, rade premikamo pomembne mejnike. Iz različnih skupin smo se skupaj pomešale, ugotovile, da skoraj vse prijateljke že med poletjem smo srečevale. Skupaj veliko izkušenj in znanja bomo nabrale, poskrbele, da preveč pa le ne bomo garale. Tudi igra zelo pomembna je za nas, saj vemo, da pri njej se oblikuje pravi otrokov jaz. Smo hitre, delavne in prijazne, vedno ideje se nam posvetijo raznorazne. Novega vrtčevskega leta se veselimo, saj dogodivščinam rade naproti drvimo.

Mladi kolesarji pri županu

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: KATJA MEDIJA

Mladi kolesarji, člani dejavnosti Varo na kolesu, smo obiskali župana. Zastavili smo mu vprašanja o prometni varnosti v Moravčah, kolesarskih prekrških in nevarnostih, s katerimi se soočamo mladi kolesarji. Nismo pozabili predlagati nekaj izboljšav, da bo naše kolesarjenje še bolj varno.

Župana smo vprašali tudi o njegovih prvih kolesarskih podvigih ter najljubših trasah po Moravčah. Veselimo se, da se nam bo župan pridružil pri bodočih kolesarskih dejavnostih.

Medgeneracijsko kolesarjenje

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: KATJA MEDIJA

V okviru Evropskega tedna mobilnosti smo na OŠ Jurija Vege v sredo, 20. 9. 2023, organizirali medgeneracijsko kolesarjenje. Učenci, starši in stari starši so nas presenetili s številčno udeležbo. Na 17-kilometrsko progo se je podalo okrog 40 kolesarjev.

Opravili smo zdaj že tradicionalno krožno in družinsko traso do Krtine in čez Vrhpolje nazaj do Moravč. Razveselili smo se prisotnosti družine, ki se je kolesarjenja udeležila s tremi generacijami. Klanci so bili za nas mačji kašelj in se že veselimo novih kolesarskih podvigov.

Dnevi evropske kulturne dediščine

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: IRENA MALOVRH

Projekt Dnevi evropske kulturne dediščine poteka konec septembra in v začetku oktobra po vsej Evropi pod skupnim naslovom Redka in dragocena znanja, spretnosti in poklici. Temi se je pridružil tudi naš vrtec, in sicer s pomenljivim naslovom Ko se preteklost in sedanost prepleteta.

Živimo v času, ko so obrtniki in rokodelci, ki znajo ročno obdelovati različne materiale, vedno bolj redki, njihova znanja in spretnosti pa so vedno bolj cenjena. Tudi na Moravškem mnogi redki poklici iz preteklosti počasi tonejo v pozabo. Zato želimo mladim in otrokom predstaviti ta znanja, spretnosti in poklice, da spoznajo preteklost, popestrijo sedanost in s svojo ustvarjalnostjo obogatijo prihodnost.

Tako smo otrokom ob pomoči spretne rokodelke **Emi Gregorčič** približali rokodelsko spretnost polstenja volne. Otroci so si ustvarili vsak svojo polsteno kroglico, ki so jo po zaključku projekta z veseljem nosili okoli vratu kot obesek. V sedlarski delavnici **Mimi Kokalj** smo si ogledali orodja in stroje, s katerimi se obdeluje usnje, ter si izdelali mošnjiček in obesek za ključče.

Ob jesenskem spravilu koruze so otroci spoznali staro kmečko opravilo ličkanja in rofkanja koruze. Pri projektu so sodelovale 3 skupine, skupaj 47 otrok in 7 strokovnih delavk.

Kaj vse smo pri tem spoznali, videli, slišali in ustvarili, ste si lahko ogledali na pregledni razstavi v Krajevni knjižnici Daneta Zajca od 23. 9. do 8. 10. 2023.

Drugošolci povabljeni v skupnost bralcev Občine Moravče

BESEDILO: BERNARDA MAL, FOTOGRAFIJE: ANJA RAVNIKAR, BETKA GORJUP SKOK

Projekt Občine Moravče in Krajevne knjižnice Daneta Zajca Berem=RASTEM je bil letos izveden drugič. Uvodoma sta mlade bralce nagovorila dr. Milan Balažič, župan Občine Moravče in Suzana Cvirn Guček, ravnateljica OŠ Jurija Vege Moravče. Le polovica drugošolcev se je odzvala vabilu in bila slovesno sprejeta v skupnost bralcev. Ogleдали so si županovo pisarno, slovensko ljudsko pravljico Najdragocenejše bogastvo s kamišibajem ter knjižnico. Prejeli so čudovit zelen nahrbtnik, s katerim se bodo lahko vsak torek, sredo, četrtek ali soboto podali raziskovat tisoče svetov in življenj, popisanih v knjigah in shranjenih v knjižnici.

Drugošolci, če je bil za vas sredin večer zamujen, pa kar sami pridite v knjižnico – knjižničarke in knjige komaj čakajo, da se spoznate, nahrbtniki pa tudi, da boste v njih varno prenašali izbrane knjige. In pridružite se veliki skupini bralcev – težko vas čakamo!

Glasno branje v predšolskem obdobju naj bo prijetna izkušnja

Ko so radovedni otroci pohajkovali po Moravčah skupaj s svojimi učiteljicami, je najvidnejša slovenska strokovnjakinja za mladinsko književnost in branje magistrica Tilka Jamnik staršem predstavila

pomembnost skupnega branja že v predšolskem obdobju in tudi kasneje. Otrokom moramo glasno brati, dokler si tega sami želijo. Tako spoznajo branje kot nekaj prijetnega, zanimivega in si ga želijo tudi sami. Otrokom dajemo tudi zgled, ko nas vidijo brati knjige, ki nas zanimajo. Ko nam manjka idej za branje, se vedno lahko obrnemo na knjižničarje v bližnji knjižnici ali zaposlene v knjigarnah.

Branje ni le jezikovni, temveč pomeni tudi intelektualni razvoj otroka

Branje je izrednega pomena za otrokov jezikovni in intelektualni razvoj, bogatenje besednega zaklada in razvoj domišljije. Z branjem si širimo obzorja in osvajamo nova znanja. Razvoj pismenosti pri otrocih se ne začne z učenjem branja in pisanja, temveč poteka že od spočetja naprej. Čim prej postane branje otrokova stalnica, tem bolj uspešen in radoveden bo. Ob vstopu v 2. razred osnovne šole že znajo brati, a branje utrjujejo in izpopolnjujejo v drugem in nadaljnjih razredih. Na poti do uspešnih bralcev jih spodbujamo in jim nudimo oporo.

»Dragi mladi bralci, berite in še več berite! 63-letna Bralna značka čaka, da postanete ponosni nosilci njenega priznanja,« je svojo zgodbo o branju zaključila Tilka Jamnik, podpredsednica Bralne značke Slovenije.

Župan Milan Balažič, ravnateljica Suzana Cvirn Guček, mag. Tilka Jamnik, knjižničarka Krajevne knjižnice Daneta Zajca mag. Katarina Peterc, starši in skrbniki, babice in dedki in učiteljice so na koncu svečano sprejeli letošnje drugošolce OŠ Jurija Vege v skupnost bralcev Občine Moravče. Žarečih oči in nasmejani smo se razšli. In kdo ve, če ni vsak od nas že ta večer prebil s knjigo v roki. Naj bo čim več takšnih večerov!

Mag. Tilka Jamnik je strokovnjakinja na področju mladinske književnosti in branja.

Nove
bralke in bralci
skupnosti bralcev
Občine Moravče
v družbi »starih«
bralcev

Župan je rekel, da je zrastle tako velik, ker je kot otrok veliko bral.

Čudno. Zakaj pa je ravnateljica tako majhna? Ali ona ni brala? Je. Veliko, celo zelo veliko. To-liko, da so jo morali od branja odganjati, da je vedno zaradi branja zamujala na kosilo. In je zrasla – zeloooooo veliko zna. Še sedaj bere. Staršem je predlagala, naj preberejo knjigo Mihe Kovača: Berem, da se poberem.

Župan in zaposleni na Občini skrbijo, da imamo vodo, elektriko, ceste in novo šolo. Joj, koliko denarja imajo. Kje ga dobijo? Župan je rekel, da od naših staršev. Od enih davkov. In ker veliko berejo.

V županovi pisarni so knjige Jurija Vege, stare 300 let. O, Marija, koliko pa je star župan, da jih je kupil od Jurija Vege? Ni jih kupil od Vege. Srečno naključje je bilo, da župan bere in je našel novico o tej knjigi. In so jo kupili.

»Kaj pa si lahko sposodite v knjižnici?« je vprašala knjižničarka. »Vse,« se je glasil odgovor. »A si lahko sposodim potem knjižne police?« je zanimalo učiteljico. »Neeee!« je odmeval enoglasni odgovor drugošolcev.

V županovi pisarni so na steni 3 slike. Dva gospoda in gospa. Župan je povedal, da so to nekdanji župani Občine Moravče. Na četrti sliki bo on, ko ne bo več župan. »Jaz bom pa na sedmi!« se je javil drugošolec.

»A ni našemu županu takole ime?« je pokazal deček na naslovnico knjige. »Je, ja,« je odgovorila učiteljica. »Se pravi, da je on na sliki,« kaže na dolgolasega kodrastega mladeniča. »Ja, to sem pa jaz,« se zasmije župan. »Zakaj pa si na sliki?« še povprašuje. »Veš, zelo rad tudi pišem knjige. Te sem napisal,« pokaže na ducat zloženih knjig.

Če kdo še ne ve, kaj je mamin največji zaklad, naj prebere ljudsko pravljico Najdragocenejši zaklad. Mama je med nabiranjem zlatnikov pozabila otroka v votlini. Vrnila je vse zlatnike, samo zato, da je dobila otroka nazaj.

Lipa zelenela je, tam v dišečem gaju

BESEDILO: ALBINA MOČILNIKAR, FOTOGRAFIJE: PETER PERGAR, OBČINA MORAVČE

Ko v mesecu oktobru zremo na poletni čas, si prebivalci naše doline, ki nismo utrpeli večje škode, že malo težje v spomin prikličemo julijska neurja ki so v tednu med 17. in 20. julijem besnela po Sloveniji. V sredo, 19. julija, je sunkom vetra podlegla mogočna, skoraj 300 let stara lipa na vrhu Limbarske gore. Lipa je s svojo mogočno krošnjo v višavo presegala vrh cerkve sv. Valentina in bližnjega zvonika. Njeno stoletno sobivanje z bolj opaženimi stavbami v okolici, je bilo tiho, neopazno. Ko je njeno mogočno krošnjo odnesel vihar, je nastala praznina. Zelo opazna praznina. Kako človeško predvidljivo, cenimo šele ko izgubimo?

K sreči nam narava pogosto, a ne vedno, nudi možnost obnove. Tako sta 22. septembra župan Občine Moravče dr. Milan Balažic ter župnik župnij Moravče in Peče Kancijan Čižman na vrhu Limbarske gore ob cerkvi sv. Valentina zasadila novo lipo. Župan je svoj nagovor začel s recitalom ponarodele

slovenske pesmi »Lipa zelenela je« in končal s popotnico novemu drevesu: »Naj mlada lipa za novih 300 let varuje prihodnje rodove pod Limbarsko goro in nudi zavetje in počitek njenim obiskovalcem«. Zgodovinski pomen vaškega drevesa lipe kot družbenega in socialnega in statusnega simbola je pred svojim blagoslovom poudaril tudi župnik Kancijan.

Na tem simboličnem dogodku so bili prisotni tudi domačini, nekateri občinski svetniki in podžupana Janez Vidic ter Marko Kladnik.

V duhu ohranjanja naravne dediščine in v večni spomin mogočnemu drevesu smo združili moči in skupaj poiskali nekaj fotografij, ki tudi vam bralcem nudijo vpogled v čas, ko je lipa na vrhu gore še cvetela. Zahvaljujemo se Francki Toman, Franciju Urankar in Petru Pergar, ki so v svojih arhivih našli fotografije, s katerimi delimo in ohranjamo spomin na to mogočno, simbolično drevo.

Lipa – slovensko sveto drevo

BESEDILO: DUŠICA KUNAVER, FOTOGRAFIJA: FRANCI URANKAR

Lipa – ta dobra varuhinja – je od davnih dni slovansko in slovensko sveto drevo. Dobra, stara, domača lipa pred slovensko domačijo je dajala senco mizi pod lipo, gostila je čebele z bližnjega čebelnjaka, dajala je lipovo cvetje za zdravilen čaj, odganjala je zle duhove in prinašala hiši varnost pred strelo. Od pradavnine je bila lipa drevo življenja in zdravja, simbol modrosti in pravičnosti, drevo petja in plesa, zaščitnica družine in varuh pred strelo.

Lipa je tudi eno tistih dreves, v katerem se že tisočletja skriva prastari lesni duh, zato še danes potrckamo po lesu, če si želimo varnosti pred nesrečo – »Hej, ti, dobri, stari lesni duh, zbudi se in pazi name!« Tudi ostali evropski narodi trkajo po lesu. Vsi ga imamo v našem skupnem praspominu.

Cerkvica na hribu in lipa pred njo, je ena najbolj značilnih podob naše pokrajine.

V zgodovini našega naroda je lipa odigrala izjemno vlogo. Dolga stoletja je bila vaška lipa središče starosvetne slovenske vasi. Vse se je dogajalo pod lipo. Lipa je združevala vas v trdno, povezano enoto. Le tako je naša dežela lahko previharila stoletja trde zgodovine: tlačanstvo, vojne, kmečke punte, turške vpade. Pod lipo so se v slovanski dobi zbirali starešine, se posvetovali in razsojali spore. Družila jih je senca lipe – tam se je moralo govoriti le resnico!

Tudi ko so minili nevarni turški in puntarski časi, so lipe sredi vasi ohranile svojo pomembno vlogo. Dajale so senco vaškim gospodarjem, ki so se pod lipo dogovarjali o skupnem delu – o skupni košnji, žetvi, mlačvi in o skupni paši na vaški gmajni. O skupni gradnji ceste do vasi. Kadar je v vasi nastal kak prepir, ga je razsodila pravda pod lipo.

V poletnih večerih so se pod vaško lipo zbirali fantje in prepevali fantovske pesmi, preden so se razkropili pod okna deklet. Ob nedeljah in praznikih se je pod vaško lipo oglasila harmonika in vas je pod lipo veselo zaplesala. Cerkvica na hribu in lipa pred njo je ena od najznačilnejših podob naše pokrajine.

Lipa pa ni bila le središče vasi, ampak tudi središče trgov in mest. Tudi Ljubljana je nekdanj imela slovito lipo na trgu pred cerkvijo sv. Jakoba. Ta prostor se je imenoval **Trg pod lipo**. »Tu so ob nedeljah in praznikih trobente in gosli in cimbele pele« ... Prav pod to lipo sta se srečala Urška in povodni mož. Posekali so jo leta 1638 – tako poroča vsevedni baron Valvasor.

Lipov les je lahek in mehek, uporaben v mizarstvu, oglarstvu, ple-tarstvu, uporaben je tudi kot oblačilo. Sloviti pastirski plašči, ogrinjala – ličniki – so bili narejeni iz lipovega ličja. Uporaben pa je lipov les tudi za orožje – to je dokazal naš vrli kontrabantar Martin Krpan, ki si je iz lipovega lesa stesal orožje za dvoboj z Brdavsom.

Društvo krajanov Tuštanj na ekskurziji po deželi grozdja in cvička

^{1 2 3 8}
Tvztan Društvo
Tuštanj krajanov naselij
 Spodnjega in Zgornjega Tuštanja

BESEDILO in FOTOGRAFIJE:
 BOJANA DORIČ

Člani Društva krajanov Tuštanj smo za letošnjo ekskurzijo izbrali Dolenjsko, deželo grozdja in cvička. V zgodnjih jutranjih urah nas je pričakal avtobus pred športnim igriščem na Cegunci, s katerim smo se odpeljali proti Dolenjski.

Pred Mirno Pečjo nas je pričakal lokalni turistični vodič. Prvi večji postanek smo naredili prav v Mirni Peči, kjer smo si ogledali **muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka**.

Mirnopeški muzej je nekaj posebnega. Nismo si samo ogledali le razstavljenih predmetov iz življenja daleč naokoli znanega harmonikarja Lojzeta Slaka, ampak smo Slakovo glasbo kot pevci tudi doživeli. Vodička nas je podrobno seznanila z življenjem in delom slavnega glasbenika nato pa smo stopili na oder in v zboru zapeli dve njegovi pesmi. S frajtonarico nas je spremljal naš harmonikar Ivo. Svoj nastop smo tudi posneli. Po nastopu

smo si ogledali kronološki pregled Slakovega življenja od mladih nog in njegovih prvih srečanjih s harmoniko do uspešnih nastopov doma in v tujini ter njegovo družinsko življenje.

Ker zbirka Toneta Pavčka še ni bila v celoti premeščena v muzej v Mirni Peči, smo se odpeljali v Šentjurij, idilično dolenjsko vasico, v kateri se je Pavček rodil in v kateri je postavljena njegova stalna spominjska zbirka. Pred muzejem nas je pričakala lokalna vodička, ki nas je po pozdravnem nagovoru peljala v vaško cerkev sv. Jurija iz 14. stoletja. Ob cerkvi je namreč postavljen doprski kip pesnik Tonetu Pavčku. Po vrnitvi v Pavčkov muzej nam je ob slikah, razstavljenih pesniških zbirkah in z interpretacijo pesnikovih najlepših del predstavila pesnikovo življenje in delo. Tone Pavček je pisal pesmi za otroke in za odrasle. S svojo preprosto besedo je ustvaril številne ponarodele in zimzelene pesmi. Marsikdo se bo spomnil njegovih pesmi Jurij Murij v Afriki, Majnice in frulaste pesmi in čudovite pesmi o mamah kot na primer:

*Mama je angel sama,
 pa angela ne potrebuje.
 Njej je naloga dana,
 da druge varuje.*

Skupaj z rojakom in prijateljem Lojzetom Slakom sta postala ambasadorja Dolenjske, saj sta v svojih pesmih opevala dom, domačo besedo, deželo in njene prebivalce.

Polni čudovitih vtisov smo se odpravili proti Novemu mestu. Na robu mesta smo se ustavili v gostišču Dežmar in si privoščili malico. Ekskurzijo smo nato nadaljevali z ogledom Novega mesta – dolenske prestolnice, ki leži na križišču pomembnih prometnih poti. Sprehodili smo se po mostu nad reko Krko in po starem jedru Brega, ki je nastal ob nekdanjem srednjeveškem obzidju. Ogledali smo si Mestno hišo, kapiteljsko cerkev sv. Nikolaja, Jakčev dom, frančiškansko cerkev ter druge stavbe in spominska obeležja, ki so povezana z znamenitimi Slovenci.

Dan se je prevesil v popoldan in pred nami je bil obisk Matjaževe domačije na Pahi v občini Šmarješke Toplice. Matjaževa domačija se nahaja v Vinskih goricah Gričevja. Na Paho nas je pripeljal avtobus, nato smo šli do domačije nekaj metrov peš. Pred domačijo so nas domači pričakali v narodnih nošah. Gospodinja nam je za dobrodošlico postregla s pehtranovo potico in nam predstavila domačijo. Pozdravila sta nas še hčerka Ana, ki je bila pred leti cvičkova kraljica in gospodar Matjaž. Ta nam je predstavil življenje na podeželju nekoč in danes. Povabil nas je v vinsko klet na dobrodošlico s cvičkom in v 150 let staro Hišo s tradicijo. Na lesenem podu smo si ogledali multivizijsko predstavitev »Zgodba o cvičku«, zgodovino, osnove vinogradništva in pridelave vina, vinske zavetnike, posodo in vinorodne pokrajine Slovenije. Sledila je degustacija cvička ob ajdovem kruhu in siru. Za zaključek smo se odpeljali do štirih prenovljenih zidanic, starih od 150 do 200 let in se seznanili s turistično ponudbo »Turizem v zidanicah«. S Pahe smo se kar težko odpravili, ker so bili domačini zelo gostobesedni, radodarni ter veseli ljudje, takšni, h katerim se vsak rad vrača.

Da je bil zaključek dneva popoln, smo se ustavili še na večerji v gostilni Pri Štefki. Dan namenjen našemu druženju je bil pri kraju. To je bil dan novih doživetij in spoznanj o naši prelepi Sloveniji.

Pavčkova pesem, ki smo jo ta dan slišali, je bila na poti proti domu kar pravšnja, saj pravi:

**Pot gre od doma in k njemu se vrne
kakor lastovka ali izgubljeni sin.
Silne razdalje neka dlan strne
in v vozle zaveže za star opomin.**

Strokovna ekskurzija društva krajanov Češnjic

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: BOLE MEDIC

Letošnja ekskurzija društva krajanov Češnjic nas je popeljala na Avstrijsko Koroško. Ogledali smo si Koroško, Vrbsko jezero in vas na otoku. Po kratkem postanku v Celovcu smo se podali do cerkve Gospe Svete in naprej do Gosposvetkega polja. Letošnja ekskurzija je potekala v duhu raziskovanja zgodovine slovenstva na Avstrijskem Koroškem. Pri tem nam je pomagala naša vodička Zdenka, ki se ji za izčrpno razlago zgodovine Slovencev v tem delu Avstrije lepo zahvaljujemo.

Za en dan kmetje pustili delo doma in se odpravili na ekološki sladoled

BESEDILO: FRANCKA TOMAN, FOTOGRAFIJE: FRANCKA TOMAN, PAVLA PIRNAT

Zadnji dan v avgustu smo se ekološki kmetje iz Združenja Zdravo življenje v družbi kar nekaj mladine in zvedavih otrok odpravili na strokovno ekskurzijo po Notranjski. Delo smo ta dan pustili doma in se prepustili druženju in ogledu drugih ekoloških kmetij.

Vsako leto program skrbno pripravi strokovna tajnica Združenja Pavla Pirnat, v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana, kjer deluje kot terenska svetovalka.

Kmetija z nagrado Evropske unije za najboljši projekt izboljšanja in oživljanja podeželskih območij

Najprej smo se podali na kmetijo Slavec na Knežak, kjer nas je navdušil inovativni mladi kmet Gregor, ki je naziv »inovativni kmet« prejel v

letu 2021. Obenem je tudi kot prvi Slovenec dobil nagrado Evropske unije za najboljši projekt izboljšanja in oživljanja podeželskih območij.

Odkrito in brez dlake na jeziku se je razgovoril o svoji zanimivi poti in prizadevanjih. Odraščal je v bloku, študiral gradbeništvo in nato ugotovil, da pisarniško delo ni zanj. Potreboval je svobodo in

Eko kmetija Penko

delo v naravi. To je opazil tudi njegov nono in mu prepustil 8-hektarsko kmetijo, ki jo je Gregor po svojih zamislih začel oživljati. Na zaraslo, skopo zemljo je naselil koze, kasneje je z najemom zemljišč večal pašne površine in število živali. Danes ima poleg koz še krave dojilje, ovce, osle, kokoši in 24 panjev čebel. Zaradi avtohtonih pasem si je pridobil status ARK središča. Za vse objekte na posesti, ki so prava paša za oči, je uporabil les iz domačega gozda.

Učna kmetija za mlade in osebe z demenco

Vizogib tveganju se na kmetiji ukvarjajo z več dejavnostmi. So učna kmetija in letno sprejmejo preko 40 skupin iz šol in vrtcev. Obisk njihove kmetije pomeni za otroke pravo doživetje. So tudi demenci prijazna točka in sodelujejo z domovi starejših občanov. Prizadevajo si, da bi bil obisk kmetije nekoč terapija z napotnico. Največji vir dohodka jim prinaša kozjereja. Poleg ekološkega kozjega mleka ponujajo še druge izdelke, seveda pa tudi največjo posebnost in inovacijo na Slovenskem, **sladoled iz ekološkega kozjega mleka**, ki smo ga lahko poskusili in je res izjemnega okusa.

Vse proizvode prodajo doma, v prodajnem skladišču, skupaj z izdelki drugih kmetij, da je ponudba bolj pestra.

Knjižnica pod krošnjami

Gregor je neverjeten! Neskončen vir idej, ki jih pridno uresničuje. V zadnjem času si je omislil še Knjižnico pod krošnjami, za katero je prostor našel pod veliko staro češnjo. Spopada se s težavami, kot je pomanjkanje delovne sile, preveč birokracije in nelogičnih predpisov. Največji problem pa predstavlja »sobivanje z zvermi«. . Volkovi in šakali mu delajo nepopisno škodo.

Jagodni sladoled ki ga morate poskusiti

Naslednja kmetija, ki smo si jo ogledali, se nahaja v vasi Parje, tik ob cesti proti Pivki, po kateri smo se vračali iz Knežaka. Tudi na Eko kmetiji Penko ima vajeti v rokah mladi rod ob izdatni pomoči staršev. Neverjeten se zdi podatek, da zaradi očetove bolezni kar nekaj let niso kmetovali, a se niso pogreznili v stanje lagodnosti, temveč so po njegovem okrevanju vsi skupaj ponovno zavihali rokave, sin pa je postal mladi prevzemnik. So živinorejsko sadjarska kmetija, ki leži v območju Natura 2 000, zato se soočajo z velikimi omejitvami. Veliko škode povzročajo zveri in jelenjad, zato je še toliko bolj občudovanja vreden njihov pogum in vztrajnost.

Vzreajo plemensko govedo charole in pridelujejo jagodičevje. Največ površine imajo zasajene z jagodami, ki jih v večini prodajo doma. V zadnjem času pa jih dobršen del porabijo za izdelovanje sladoleda, ki smo ga dobili v pokušnjo. Res je neverjetno polnega okusa – kot bi jedel same jagode. Ni čudno, da se kupci množično ustavljajo v njihovem lično izdelanem prodajnem kiosku ob cesti, kjer imajo na voljo vse njihove zdrave in okusne izdelke.

Na Prestranku pri Smrekarjevih na poznem kosilu

Že kar lačni smo se odpravili še do Smrekarjeve domačije v Grobišču pri Prestranku, kjer smo imeli pozno kosilo. Pred kosilom je prijazen gostitelj predstavil svojo kmetijo, ki je bila opuščena, a so se odločili pustiti svoje službe in jo ponovno oživeli. Stare stavbe so predelali v prijetne gostinske ambiente in prenočišča.

Ta dan smo doživeli tri lepe in posebne zgodbe o ohranjanju zapuščine prednikov. Z okusnim sladoledom polepšan dan nas je navdal z občudovanjem in pozitivno energijo.

Spominska slovesnost na Šipku nad Blagovico

BESEDILO: MIRA SMRKOLJ, FOTOGRAFIJE: MIRA SMRKOLJ, CIRIL SMRKOLJ

Leta 1943, 6. avgusta, je bila iz treh močnih samostojnih bataljonov: Kamniškega, Zasavskega in Savinjskega ustanovljena šesta narodnoosvobodilna brigada poimenovana po Slavku Šlandru. Ustanovljena je bila na Šipku nad Blagovico. Sestavljalo jo je 350 borcev in 400 novincev, ki so bili razporejeni od Moravške, Savinjske, Mislinjske in Šaleške doline preko Pohorja do Koroške in po Kozjanskem. Na področju, ki je bilo proglašeno za del nemškega območja, so ustanovili redno osvobodilno enoto - brigado in tako postali prva vojaška formacija, ki se je borila na nemškem ozemlju. Šlandrova brigada je večino svojih akcij usmerila proti nemškim postojankam, tovarnam in prometnicam, osvobodila je Novo mesto in razorožila italijansko vojsko. Razmere so zahtevale majhne in gibčne enote, ki so bile sposobne boriti se s sovražnikom vsak dan drugje. S to taktiko so prikriji majhno število partizanov. Tako so vzdrževali pritisk nad sovražnikom in dajali moralno podporo prebivalcem. Zaradi velikega števila uspešnih akcij si je Šlandrova brigada prislužila naziv UDARNA.

Ob 15. obletnici ustanovitve Šlandrove brigade so na mestu ustanovitve, v pogorju Šipka nad vasjo Gaberje, odkrili spomenik v počastitev tega dogodka. Od takrat naprej je tam vsakoletna slovesnost.

Letos, ob 80. obletnici ustanovitve, je bilo še posebno slovesno. Srečanje je bilo predvideno prav na dan ustanovitve, 6. avgusta, a je bilo srečanje zaradi vremenskih težav prestavljeno. Tako smo se zbrali 3. septembra 2023.

Na prireditvi so bili prisotni: slavnostni govornik tovariš Igor Kanižar, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Kamnik, županja občine Lukovica, mag. Olga Vrankar, župan občine Moravče dr. Milan Balažič, podžupan Domžal Matej Primožič, župani Celja, Mozirja in Žalca, občinski in krajevni predsedniki Združenja borcev za vrednote NOB, praporščaki, predsedniki in predstavniki veteranskih in domoljubnih organizacij, častna enota območnega združenja Slovenskih častnikov Domžale, člani društva Sever in društva Triglav, veterani vojne za Slovenijo, kvartet »Naši fantje«, recitator, harmonikarji, ljubitelji tehnične dediščine starodobnih vojaških vozil, planinci, pohodniki in drugi obiskovalci.

Po zapeti himni kvarteta »Naši fantje«, ki ga vodi Dominik Krt, smo z enominutnim molkom počastili spomin pred kratkim umrle borke Šlandrove brigade, tovarišice Valerije Skrinjar Tvrz, za prijatelje Valči. Sledili so pozdravni govori županje občine Lukovica, mag. Olge Vrankar, župana Moravč, dr. Milana Balažica in podžupana občine Domžale, Mateja Primožiča. Slavnostni govornik je bil predsednik pokrajinskega sveta in predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Kamnik, tovariš Igor Kanižar, ki je med drugim poudaril: *”Prav je, da se spoštljivo priklonimo žrtvam, ki so zajete v njihovi osebni tragiki in v tragiki slovenskega naroda, ki zdaj v novem tisočletju gradi svojo identiteto na vrednotah zahodne civilizacije. Te vrednote naj prežarjajo našo samozavest, ponos*

in pogum za nepredvidljive čase, celo sedaj, ko je na pragu Evrope spet slišati strele in eksplozije, s povsem novimi problemi preživetja in neznanimi preizkušnjami.”

Recitator Goran Peršin nam je skozi prireditev predstavil tri pesmi Karla Destovnika Kajuha: Jesenska, Borec dekletu in Mostovi. Pesmi so zaznamovane s časom, v katerem so nastale. Med vojno. Sledilo je polaganje venca v spomin vsem padlim borcem Šlandrove brigade. Venec so položili: predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Kamnik tovariš Igor Kanižar, županja Lukovica mag. Olga Vrankar in predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Lukovica Marjan Križman. S trenutkom tišine smo počastili spomin padlim borcem za svobodo.

Kvartet »Naši fantje« so poleg himne zapeli še pesmi: Počiva jezera v tihoti, Šivala je deklica zvezdo in Stoji tam v gori partizan. V kulturnem programu so nastopili tudi harmonikarji: Tone Habjanič, Srečo Strehar in Uroš Križman, ki so zaigrali tri partizanske pesmi: Na oknu glej obrazek bled, Hej brigade in Kovači smo.

Na jubilejni slovesnosti je sodelovalo tudi Društvo starodobnih vozil DODGE HQ – 10 z Vira pri Domžalah. Poskrbelo je za popestritev tega dogodka. Društvo STARODOBNIK DODGE HQ – 10 je bilo ustanovljeno v juniju leta 2020. Beseda DODGE izhaja iz

znamke vojaškega vozila, ki je bilo izdelano v ameriški tovarni Dodge leta 1942 za potrebe ameriške vojske v 2. svetovni vojni. Društvo s sodelovanjem promovira tehnično dediščino starodobnih vojaških vozil in promovira dogodke iz preteklosti. Lastnik tega vojaškega vozila je ustanovitelj društva g. Drago Mesič.

Sledile so zahvale občinama Lukovica in Moravče, Zvezama borcev Domžale in Kamnik, ki so finančno podprli izvedbo jubilejne slovesnosti, 80 letnico ustanovitve Šlandrove brigade na Šipku, vsem nastopajočim in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k slovesnemu obeležju.

Po uradnem delu je sledilo prijetno druženje in možen ogled starodobnega vojaškega vozila. Ob številni udeležbi in kvalitetnem programu je bila slovesnost bogata in doživeta. Za dušo in spomin.

Prireditev sem povezovala Mira Smrkolj.

Pohod k spomeniku NOB na Grmače

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: VOJKA REBOLJ

Člani ZB za vrednote NOB Moravče smo se avgusta odpravili na pohod k spomeniku NOB na Grmače. Spomenik je posvečen 33 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. Prižgali smo svečko in se posvetili spominom.

Predsednik Rebolj in starejša članica Zinka sta pripovedovala o hudih zločinih, ki so se zgodili avgusta 1944. leta. Nemci so požgali Grmače in Katarijo, izropali domačije na Hribu, Zgornjega in Spodnjega Prekra, požigali, vaščane pa izselili. Postrelili so nekaj domačinov in partizanov, ki so se nahajali v teh krajih. Gospa Zinka je povedala, da so vaščane postavili ob zid, da bi jih prešteli. »Nas lahko postrelite, a zmagali ne boste,« jim je zabrusila ena od vaščank. Skupina se je poklonila vsem, ki so bili na tem področju žrtve fašističnega nasilja. Predsednik Rebolj pa je omenil, da bo naslednje leto na tem mestu spominska svečanost ob 80. obletnici.

Rožnati oktober

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

Mesec oktober imenujemo tudi rožnati oktober, ker želimo z nošnjo roza pentelj osveščati o pomenu zgodnjega odkrivanja raka dojke, ki je najpogostejša oblika raka pri ženskah. Letošnji slogan rožnatega meseca je **»Dotik pove največ«**. Združenje Evropa Donna želi s tem sloganom spodbuditi ženske k rednemu pregledovanju dojke.

Rokodelke Moravske doline in telovadke smo v petek, 29. 9. 2023 že tradicionalno z roza šali ovile debla dreves pred cerkvijo sv. Martina, pred Kulturnim domom in pred OŠ Jurija Vege Moravče. Pri ovijanju dreves so se nam pridružili župnik Kancijan Čižman, župan dr. Milan Balažic in ravnateljica Suzana Cvirn Guček ter nas podprli v prizadevanju zgodnjega odkrivanja bolezni. Vsak posameznik z zdravim načinom življenja, redno samokontrolo telesa in rednim obiskom zdravnika, lahko prepreči začetek razvoja različnih bolezni.

Blagoslov prenovljene cerkve sv. Miklavža nad Savo

BESEDILO: ALBINA MOČILNIKAR, FOTOGRAFIJE: MATEJ KOKALJ, IVICA ZUPANČIČ

Prvega oktobra 2023 je bila za župnijo Moravče in predvsem župljane podružnice sv. Miklavža prav posebna nedelja. Sončen in topel jesenski dan je na vzpetino nad reko Savo privabil množico obiskovalcev z obeh strani. Zadnje korake ob zaključnem vzponu so pred sveto mašo spremljali zvoki rogistov, ki so doneli v dolino. Letošnja prestavljena žegnanjska nedelja je bila za župljane sv. Nikolaja dolgo, res dolgo pričakovana.

Vrsto let je cerkev sv. Miklavža ponižno čakala, da se bodo pri njej začela opravljati obnovitvena dela. Po dolgih letih prenove (od novembra 2016), nešteti delovnih urah in obilo vloženega truda je obnova notranjosti cerkve zaključena. Obnovitvena dela je blagoslovil nadškof msgr. Stanislav Zore ob prisotnosti župnikov Kancijana Čižmana, Bogdana Dolenca, Ivana Povšnarja in Mira Šlibarja.

Sodelovanje med ljudmi obrodi izredne sadove

Vcerkvi, katere postavitvev sega v 15. stoletje, je restavriran kip sv. Miklavža, restavrirane so poslikave, prebeljene stene, obnovljena tla in ostala oprema. Odgovorna konservatorica in vodja obnovitvenih del Maja Avgušin z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj je obiskovalcem predstavila potek in posebnosti prenove.

Ogled cerkve je možen po predhodnem dogovoru z župnikom Kancijanom Čižmanom. Naslednja sv. maša v cerkvi sv. Miklavža pa bo v nedeljo 10. decembra.

Poudarila je, da se trenutno največ konservatorskih del odvija na območju moravške občine, kar je zasluga ne samo dolgoletnega sodelovanja z Župnijo Moravče in župnikom Kancijanom Čižmanom, ampak tudi sodelovanja z Občino Moravče in predvsem županom dr. Milanom Balažicem in njegovo ekipo.

Da prav sodelovanje med ljudmi obrodi izredne sadove, je poudaril tudi msgr. Stanislav Zore. Načrti prenov so vedno zahtevni in prinašajo s seboj veliko skrbi. A le s sodelovanjem smo sposobni uresničiti stvari, za katere imamo lahko upravičen pomislek »*saj ne bomo zmogli*«. Ko združimo navdušenje in moči za to, kar je naše, iz česar smo rasli in kar nas združuje, lahko sedanost ponosno izročamo rodovom, ki prihajajo za nami.

Povzetek poročila o restavratorskem delu konservatorke Maje Avguštin

Cerkev je v zgodovinskem smislu zanimiva in pomembna iz več zornih kotov. V času protiturške obrambe je imela pomembno vlogo protiturškega tabora s kresiščem. V arhivskih virih je cerkev **prvič omenjena leta 1526**, čeprav je nastala že stoletje prej. Restavriranje, ki je bilo v letošnjem letu zaključeno, cerkev sv. Miklavža umešča v čas okoli let **1440–1450**. V tem času je bila cerkev zasnovana kot majhna enoladijska cerkev z ločeno postavljenim zvonikom in

majhnim prezbiterijem. Bila je krajša od današnje in je imela raven lesen strop, kar se odraža tudi na poslikavah, ki se zaključujejo z ravno črto. Poslikave se začenejo na severni steni s pohodom in poklonom sv. Treh kraljev ter nadaljujejo na južni steni s kronanjem in na severni s križanjem in polaganjem v grob ter vstajenjem.

Okoli leta 1792 je cerkev doživela prenavo, barokizacijo. V tem obdobju so cerkev povišali, dodali nove okenske odprtine in dozidali nov prezbiterij. Dodali so tudi stranski kapeli in pevski kor.

Glede na letnico na prekladi glavnega portala – **1866** – gre za čas tretjega sklopa prenov v tej cerkvi. V tem obdobju je bila cerkev napolnjena z novo cerkveno opremo, vključno z vsemi tremi oltarji.

Stenske poslikave, ki jih danes občudujemo, so bile odkrite že v 60 letih prejšnjega stoletja.

V veliko čast nam je bilo, da se je blagoslova udeležil tudi **dr. Franc Kokalj**, ki je v 60 letih izvedel sondiranje in je bil prvi, ki je začel z restavratorskimi deli. Dr. Franc Kokalj je tudi restavriral starodavni kip sv. Miklavža.

V zaključnih delih na poslikavah je bila letos na novo prepleškana notranjost cerkve in nameščen nov opečnat tlak. Tlak ni v pričakovani opečnati barvi, ampak v barvi zlati oker, s katero se poudari barvni odtenek, ki je večinoma prisoten na stenskih poslikavah.

Za prijetno druženje, ki se je nadaljevalo po sveti maši in blagoslovu so poskrbeli domačini. Združili so moči in se izkazali kot izredno gostoljubni in prijetni gostitelji še daleč v visoki dan popoldneva.

Iskrena hvala vsem, ki ste z delom, darovi in molitvijo prispevali k uspešni obnovi. Naj nam bo obnovljena cerkev vzpodbuda, da se bomo še pogosteje srečevali pri sv. Miklavžu, visoko nad Moravško dolino in Savo.

Nedelja zakonskih jubilentov

BESEDILO: IVICA ZUPANČIČ, FOTOGRAFIJE: MATEJ KOKALJ

V župniji Moravče v mesecu septembru vsako leto praznujemo **nedeljo zakonskih jubilentov**. Tako je bilo tudi v nedeljo, 17. septembra. Pri maši, ki jo je ob somaševanju domačega župnika daroval brat Jaro, se nas je zbralo 27 parov, ki v letošnjem letu praznujemo okroglo obletnico skupnega življenja. Od teh je bilo 7 parov, ki letos praznujejo zlato poroko, 50 let skupnega življenja. Med mašo smo jubilanti po vzpodbudnem nagovoru brata Jara, obnovili obljubo, ki smo jo drug drugemu dali na dan naše skupne poti. Prejeli smo blagoslov in se Bogu zahvalili za vse milosti, ki so nam na skupni poti dane. Vsak par je v spomin od gospoda župnika in brata Jara prejel potrdilo o skupaj preživetih letih ter spominsko, ročno izdelano svečo.

Pogled na skupinsko sliko nas bo skozi leta še dolgo spominjal na naš skupni praznik, ki smo ga to sončno nedeljo v prijetnem druženju preživeli skupaj.

Z roko v roki, iz srca v srce, z ubrano pesmijo

BESEDILO: IRENA MALOVRH, FOTOGRAFIJE: MIRO PIVAR

Slogan **Za kulturo srca** Kulturno-izobraževalnega društva Limbar, ki je 27. avgusta 2023 ponovno izpeljal odličen koncert, Poletna noč z Limbarji, se je ponovno udeležil s predajo zbranih prostovoljnih prispevkov družini Nakrst – Kosmač iz Ljubnega ob Savinji, ki so v preteklih poplavah izgubili vse svoje imetje. Program, ki ga je povezoval Marjan Bunič, je vključeval zimzeleno narodno-zabavno in zabavno glasbo, tudi ljubitelji dalmatinskih skladb so prišli na svoj račun, saj so poleg Komornega zbora Limbar z domačo glasbeno skupino Limbend sodelovali še gostje Klapa Sidro, Grajski oktet in Ravbarji. Glasba in petje sta dodobra ogreli tudi občinstvo, ki je z navdušenjem prepevalo znane pesmi.

Ljubitelji glasbe so prišli od blizu in daleč ter s svojimi prispevki izkazali solidarnost družini v stiski. Med obiskovalci koncerta sta bila tudi župan občine Moravče dr. Milan Balažič in evropska poslanka Ljudmila Novak.

Koncert so složno podprli SAZAS, poslanska skupina v Evropskem parlamentu ELS – Ljudmila Novak, Zalteh ter pivovarna Ceneta Pirnata iz Lukovice.

LUPA na Prešernovem trgu v Ljubljani

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: DANICA JANČAR

Festivala Nevladnih organizacij Slovenije – LUPA se TD Moravče redno udeležuje že vrsto let. Četudi si stojnico na Prešernovem trgu vedno delimo, je to vseeno lepa priložnost, da obiskovalcem predstavimo dejavnosti društva in zanimivosti Moravske doline. Letos je bila novost **Vegova pot v šolo**, za popestritev smo prikazali nekaj naravoslovnih poskusov za predšolske malčke. Obiskovalci so lahko poskusili **domače mesnine** in se posladkali s sladkim moravškim muckom in ob tem prebrali **zgodbo o moravškem mačku**.

Struktura obiskovalcev se je v teh letih močno spremenila. Pred nekako desetimi leti so bili to večinoma Ljubljančani, tudi kakšna skupina malčkov iz vrtca se je sprehodila mimo, zadnja leta pa so večinoma tuji turisti, tudi z Daljnega vzhoda. Dopoldne je bila na Tromostovju prava gneča, popoldanski naliiv z vetrom pa je pregnal tako obiskovalce kot tudi razstavljalce.

Nogometni turnir v Pečah

BESEDILO: ROK STENKO, FOTOGRAFIJA: TAJA PETERKA

Vsoboto, 16. 9. 2023, je KŠD Peče pripravilo tradicionalni jesenski nogometni turnir v Pečah. V zadnjih letih je bilo vložena veliko truda v prenovi športne ploščadi. Samo še nekaj malenkosti postorimo in bomo konkurirali za najlepšo športno ploščad v občini! Brez heca, pogoji za mali nogomet so sedaj v Pečah odlični, kar se kaže tudi v vse boljši konkurenci udeleženih ekip. Kljub temu da domača ekipa pridno hodi na okoliške turnirje in privabi v ekipo še kakšnega velemojstra iz veteranskih vrst NK Moravče,

bi bila kvota na zmago v taki konkurenci zelo visoka. Zaslužno je zmagala ekipa Kokus iz okolice Celja, drugo mesto je osvojila ekipa Inštalacije Avbelj, tretje pa ekipa Antimoni. Vsem iskreno čestitamo!

Po turnirju je sledilo prijetno druženje. Glede na dobro voljo tako igralcev kot navijačev lahko zaključimo, da je nogometni turnir tudi tokrat uspel. In se vidimo naslednje leto!

Astronomski večer v Pečah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: ROK STENKO

Vpetek, 15. 9. 2023, smo člani KŠD Peče pripravili nekaj novega v našem kraju, in sicer smo na Lovretovi Polani izvedli prvi astronomski večer v Pečah. No, vsaj v uradni evidenci ni zabeleženo, da so se v naši vasi kdaj zbrali ljubitelji opazovanja nebesnih teles. Glede na dobre pogoje za opazovanje neba pa ni izključeno, da se pod zvezdami še dobimo.

Z obiskom nas je počastil fizik in ljubiteljski astronom Uroš Stele. Tako smo lahko občudovali planet Saturn in njegove lepe obroče, zvezdne meglice in celo obrise nekaj bližnjih galaksij. Najbolj vztrajni smo nad obzorjem dočakali še prihod Jupitra in njegovih lun. Uroš je pred časom doma sestavil celo največji teleskop v Sloveniji s premerom zrcala 712 mm. Na ta petkov večer je

sicer imel s seboj malo manjšega, a ko je videl zagnanost Pečanov in dobre pogoje za opazovanje neba, je obljubil, da se naslednjič vrne z večjim teleskopom in s seboj pripelje še kakšnega kolega iz astronomskih vrst. Člani KŠD-ja se lepo zahvaljujemo vsem radovednim za obisk in obljubimo, da opazovanje še kdaj ponovimo.

17. nogometni turnir ob Rači

BESEDILO: NUŠA KLOPČIČ, FOTOGRAFIJE: ROK CERAR

Kmalu po končanem svečanem prevzemu novega gasilskega vozila GVV-1 in dvodnevne veselice ob 85. obletnici PGD Krašče, je gasilski tovariš Rok Cerar nadaljeval svoje tradicionalno poslanstvo organizacije nogometnega turnirja na Cegunci.

Dovoljenje za uporabo nogometnega igrišča na Cegunci je dobil od upravljalca Društva krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja. Skupaj so izvedli košnjo travnate površine. Da je bila trava fino pokošena, je za vrtno kosilnico PGD Krašče pred tem poskrbel hišnik Stašo Brodar.

Medtem ko so v četrtek potekale prijave ekip in je bilo izvedeno žrebanje zaporednih tekem, sta dan pred samim tekmovanjem rokave zavihala Rok Cerar in Ivo Kofol ter strokovno zarisala nogometno igrišče. Pripomočke, merilo in vrvico je posodil Nogometni klub Moravče.

katerih je bilo doseženih 45 golov. Vse tekme je sodil Rok Cerar, sicer tudi športni delavec 2.

Končna razvrstitev udeleženih ekip:

1. mesto Vrhpolje - Juniorji,
2. mesto Vrhpolje - Seniorji,
3. mesto Veterani Lukovica – Moravče,
4. mesto PGD Krašče.

Od mlajše do starejše generacije in v prijateljskem vzdušju je izvedljivo vse, zato si čestitke zaslužijo prav vsi. Turnir se je uspešno zaključil, ko je župan dr. Milan Balažic v prijateljskem

Na sobotno jutro, 19. 08. 2023, so se pričeli na Cegunci zbirati tekmovalci in nogometni navdušenci. Nastopile so štiri nogometne ekipe, v katerih je igralo 36 nogometašev. Odigranih je bilo šest tekem, na

vzdušju podelil pokale najboljšim nogometnim ekipam in hkrati izrazil navdušenje nad tradicional-

ZAHVALA

Besedilo: Rok Cerar

Ob tej priložnosti bi se rad osebno zahvalil za pomoč Prosto-voljnemu gasilskemu društvu Krašče, Društvu krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja in Nogometnemu klubu Moravče ter za sodelovanje vsem tekmovalcem in obiskovalcem, ki se vsako leto udeležujete nogometnega turnirja na Cegunci.

nim druženjem in ohranjanjem športnih aktivnosti. Vsem skupaj je zaželel veliko uspehov in druženja še naprej.

Ob tej priložnosti se PGD Krašče zahvaljuje Roku Cerarju, za nadaljevanje tradicije in njegovo vsakoletno vztrajnost pri organizaciji nogometnega turnirja na Cegunci.

Poseben učni dan na učno-sprehajalni poti ob Rači

BESEDILO: DANICA JANČAR, FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

To jesen smo na Rači gostili učence 6. razredov OŠ Jurija Vege. Ker so bili učenci pri nas že v 4. razredu, smo se z njihovo učiteljico naravoslovja dogovorili za spremenjen program. Tokratni program je bil s poudarkom na energiji, predvsem na

virih električne energije. Ob poskusu so ugotovili, da je vodni tok večji, če je višji padec vode, takrat ima voda več energije, ki jo lahko pretvorimo v električno energijo.

»Sprehodili« smo se v ne tako daljno preteklost, ko je v Moravški dolini prvič zasvetila žarnica. To se je zgodilo za božič leta 1939. Otroci gotovo poznajo koga, ki je star/-a 85 ali več let, ki se je rodil /-a še ob petrolejki ali sveči. Vas Štance Laze je bila zadnja v občini Moravče, ki je dobila el. napeljavo in to šele leta 1978. (Vir: Stane Stražar, Moravska dolina)

Nepredstavljivo za mladi rod, ki živi ob pametnih napravah in z njimi.

V Snoviku tudi moravški upokojeenci

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: VOJKA REBOLJ

Letošnje srečanje upokojevcev Gorenjske se je odvijalo 20. septembra pod ogromnim šotorom v Snoviku, v organizaciji Pokrajinske zveze Gorenjske in Društva upokojevcev Kamnik. Naj naglasimo, da je v gorenjskem združenju 48 društev, kar je več kot 25 tisoč upokojevcev. Na omenjenem srečanju se nas je zbralo dobrih tisoč in med njimi smo bili tudi letos Moravčani. V kulturnem programu smo spremljali pevski zbor in plesni skupini. Med govorniki sta bila najbolj priljubljena in draga predsednik PZDU Gorenjske Robert Plavčak, ki mu je ob 30-letnem jubileju izročila plaketo predsednica ZDUS Zdenka Jan. Oba sta se zavzela za dvig standarda upokojevcev. Srečanje ..., ja, po dolgem času smo ob tem dogodku srečali znance in se z njimi poveselili. Plesalo se je veliko. Najstarejši udeleženec je bil 99-letni upokojenec iz Kamnika, a ni izpustil nobene plesne viže. Gotovo mu nismo pripisali toliko let. Tudi Moravčani nismo zaostajali. Tako se je odvijalo še eno prijetno druženje starejših.

Prenovljena šola ni prinesla novih uporabnikov

BESEDILO: BERNARDA MAL

Začetek šolskega leta s slovesnim odprtjem je prinesel veliko navdušenja, veselja, nestrpnega pričakovanja. Po mesecu in pol, ko smo zaživel na polno, smo na veliko razočaranje ugotovili, da sama stavba še ne pomeni veliko, če je uporabniki ne oživijo na prave načine.

In res so načini nepravilni.

Še vedno po hodnikih, sanitarijah, jedilnici, pri garderobah vsak najmanjši nenadzorovani trenutek prenekateri učenci izkoristijo za tekanje, prerivanje, tudi pretepanje, brcanje česarkoli, kar nadomešča žogo, kričanje, besedno obračunavanje v vulgarnem jeziku, skrivanje, namerno uničevanje, celo kultura tolpa se je naselila med zidove naše šole. Šolske sanitarije vsak odmor postanejo drsalnice s politim milom, vodo in papirjem, uriniranjem na tla, izločanjem blata na straniščni pokrov, na tla ali ščetko za čiščenje, kajenje elektronskih cigaret je »običajna« dejavnost odmorov v sanitarijah.

V učilnicah sedijo izmučeni otroci: zaspani, zehajoči, blede, s podočnjaki, brez gradiv in pripomočkov za pouk, brez domačih nalog, z goro izgovorov in opravičil. In še najhuje – BREZ VOLJE! Pred učitelji so otroci, ki se jim dogaja nepopisna krivica, ker morajo prihajati v šolo. To, da nekaj znaš in sodeluješ pri pouku, je vredno zasmehovanja. Da upoštevaš osnovni bonton in pravila sodelovanja v šoli, je pa popolna zabloda »starcev«.

Ta scenarij je malo pretiran, a je v njem vsa resnica šolskega vsakdana. V njej trpimo tisti, ki si šolski svet predstavljamo drugače – kot učečo se skupnost z enim samim ciljem napredovati v znanju in razvoju osebnosti.

Kaj pa zdaj?

Običajni obrambni odzivi so: naj učitelji poskrbijo, nič se ne da – takšna je družba danes, jaz ne morem nič, kako učitelji zdržijo ...

Ne nasedimo takšnim mislim.

Ukrepajmo. Takoj!

Kdo naj ukrepa in kako?

Vsak posameznik mora najprej urediti svoj seznam vrednot in jih predati nadaljnji generaciji – najprej starši, nato učitelji in vsa odrasla skupnost. Z majhnimi vsakodnevnimi prispevki lahko dosežemo velike premike za boljši svet. Vsakodnevni prispevek naredi vsak posameznik tako, da zavestno izboljšuje, kar ne koristi niti njemu niti družbi na kratek, kaj šele na dolgi rok, in se nauči česa novega.

Podarimo otroku najdragocenejšo – svoj čas.

Nič materialnega ne more nadomestiti otrokovega občutka, da je za starše vreden največ, da je njihov največji zaklad. Zelo preprosto je in ne stane veliko,

samo z njim smo, takšni kot smo, brez sprenevedanja. **Poslušajmo, kar nam o otroku povedo, in preverimo. Pogovorimo se z njim in mu pomagajmo, da bo našel izhod iz težave.** To misel je z nami delil predavatelj v šoli za starše na OŠ Jurija Vege Moravče v preteklem šolskem letu Janez Pravdič.

V šolskem letu 2023/24 bodo v šoli za starše organizirana 3 pogovorna srečanja staršev in učiteljev moderatorjev na teme: osnovni bonton, učenci s specifičnimi učnimi težavami, pomen branja za otrokov intelektualni in osebni razvoj. Verjamemo, da se bodo starši odzvali povabilu v bistveno večjem številu kot v preteklem šolskem letu.

Napotki za uspešno šolsko leto

BESEDILO: JULIJA PUC, 9. a

Učenje je pomembno za našo prihodnost. Če ga želiš izboljšati, je pomembno, da se osredotočiš na nekaj ključnih stvari. Najprej si postavi cilje in čas, ki ga boš za uresničitev teh ciljev potreboval. To ti bo pomagalo, da boš bolj osredotočen in samostojen. Prav tako je pomembno, da se organiziraš in najdeš način učenja, ki ti najbolj ustreza.

Nekaterim se je ljubše učiti s pomočjo učbenikov in zapiskov, drugim pa so ljubši posnetki na npr. YouTube, TikTok ... Zelo pomembno je, da okoli sebe nimaš nobenih motenj. To pomeni, da se izogibaš uporabi telefonov, družabnih omrežij in drugih stvari, ki ti onemogočajo osredotočenje na učenje. Med učenjem pa je prav, da si vzameš redne odmore. In ne pozabi si privoščiti dovolj spanja.

Če želiš svoje znanje še izboljšati, ti priporočam, da se pridružiš skupini prijateljev ali učitelju, ki ti lahko pomaga pri učenju. Prav tako lahko uporabiš različne aplikacije in spletne strani, ki ti bodo v pomoč. Najbolj pomembno pa je, da se ne obremenjuješ preveč in si ne nalagaš prevelikih zahtev. Učenje naj bo kar se da zanimivo in zabavno.

Že pred več leti, se je v Prostovoljnem gasilskem društvu
da bi pred gasilskim domom postavili drog,

Krašče porodila ideja,
na katerem bi plapolala zastava.

Dobra ideja, neprimeren

čas. Obuditev ideje, pa ni bilo finančnih sredstev.

Plan prestavljen. Pa je čas kar bežal in hitel mimo nas. Sto in en projekt, gradnja, prenova, oprema, vozila, vaje, tekmovanja, pomoč blizu in daleč – vse smo speljali, a drog je ostajal tam nekje zadaj.

Že nekaj let je v društvu vpe-
ljana mesečna delovna akcija, ko
se zberemo, pregledamo opremo,
kaj tudi operemo, popravimo ali le
prezračimo, pokosimo okoli doma,
pometemo v in okoli doma, pomi-
jemo vse pralne površine in pa
seveda tudi skozi okna je takrat
najlepši razgled. Letošnjo pom-
lad je bilo potrebno okoli doma
požagati nekaj vej na drevesih,
nekatera drevesa pa je bilo potreb-
no tudi podreti. Točno tisto drevo,
žal je bila lipa, je padlo. Ob tem se
je sprostil pogled in na obzorju
je bilo nakazano, da bo namesto
njega zrastel nov projekt, ki je že
toliko let neizveden. Na 4. redni
seji upravnega odbora, poveljstva
in nadzornega odbora dne, 05. 09.
2023, je gasilski tovariš **Marjan
Grilj** podal predlog za postavitve
droga z zastavo. Predlog je bil
soglasno potrjen s sklepom in od-
ločeno je bilo, da je tokrat pravi
čas, da projekt zagleda luč sve-
ta. Za izvedbo postavitve je bil
imenovan gasilski tovariš Marjan
Grilj. Drog za zastavo so izdelali

Danes plapola tudi pri nas

BESEDILO in FOTOGRAFIJE:
NUŠA KLOPČIČ

v podjetju AGM Design d. o. o. iz Soteske pri Moravčah, zadnji del – slovensko zastavo – je na dan slovesnosti predal njihov predstavnik **Miha Gregorič**.

Nekaj minut pred 18. uro so se začeli zbirati kražani in občani od blizu in daleč. Da se nekaj dogaja okoli gasilskega doma in da je bilo prijetno, domače vzdušje ob zvokih domače glasbe so poskrbeli »**Vaški dečki**«, kot so se poimenovali. To so bili **Bojan Urbanija, Robert Koderman, Marjan Koderman** in **Jože Bončini** – glasbeniki iz različnih ansamblov, tisti ki čutijo utrip kraja ter kraških gasilk in gasilcev.

Na prireditvenem prostoru je poveljnik PGD Krašče, gasilski tovariš **Tomaž Dobnikar**, v gasilski postroj postrojil 11 gasilcev in 8 pionirjev z mentorjema, gasilsko tovarišico **Anjo Jančigaj** in gasilskim tovarišem **Rokom Vozlom**. In njegovo zadnje povelje MIRNO! je naznanilo pričetek. S pričetkom slovesnosti je pričel predsednik PGD Krašče gasilski tovariš **Anton Lukan**, ki je v kratkem pozdravnem nagovoru pozdravil prisotne in jim zaželel dobrodošlico ter hkrati naznanil namen slovesnosti – nova pridobitev, drog za zastavo in svečani dvig zastave.

S strani Občine Moravče sta se slovesnosti udeležila tudi župan **dr. Milan Balazič** in podžupan **Ivan Vidic**. Župan je v nekaj stavekih povzel dogajanje domačega društva ob 85. obletnici delovanja, sodelovanja z občino in drugimi društvi, do novega gasilskega vozila z vso popolno operemo za delo gasilcev. Izrazil je svoj ponos na vse gasilke in gasilce od blizu in daleč ter poudaril, da so to dobrosrčni ljudje z dušo in vedno pripravljeni pomagati, neglede na krajevno pripadnost.

Nato je k mikrofону pristopila gospa **Danica Volčini**, ki je vse navzoče na slovesnosti pozdravila in poudarila, da so prisotni vsi tisti, ki se zavedajo, da je gasilski dom del skupnega utripa v našem kraju in nadaljevala:

»Leto 2023 je za Gasilsko društvo Krašče posebno leto. Zavidljivih 85 let delovanja.

Zgodovina pravi, da so bili začetki vašega društva v formaciji srčnih prostovoljcev imenovanih četa sv. Andreja in od takrat društvo le raste v vseh pogledih. Že 85 let ste Kraščani lahko mirni, ker so oz. ste gasilci aktivni pri mnogih dejavnostih na vseh področjih.

SRCE IMATE NA PRAVEM MESTU IN MORDA NE BI BILO NAROBE, DA BI SE BESEDA GASILEC PISALA Z VELIKO ZAČETNICO.

Zaslužno ste lahko ponosni na letošnjo pridobitev – novo gasilsko vozilo, naj dobro in dolgo služi svojemu namenu. Da bo leto še bolj posebno, ste se odločili, da postavite drog s slovensko zastavo, ki bo krasila okolico gasilnega doma in bo plapolala v ponos vsem krajanom.

Naj omenim, da se je slovenska narodna zastava, kot simbol narodne zavesti uveljavila že v 19. stoletju. Barve (bela, modra in rdeča) izhajajo iz barv grba dežele Kranjske. Takrat jih je potrdila tedanja avstrijska vlada na Dunaju. V Ljubljani pa je zastava prvič zavihrala 7. aprila 1848, ko jo je slovenski domoljubni študent Lovro Toman s somišljeniki izobesil na stavbi gostilne Zlata riba na Wolfovi ulici 8 v Ljubljani. Z izobešanjem slovenske tribarvnice je odgovoril na izobešanje nemške zastave na stolpu ljubljanskega gradu.

V spomin na to dejanje zaznamujemo 7. aprila dan slovenske zastave, ki je bila potrjena na skupščini 24. junija 1991.«

Po govorih je predsednik PGD Krašče naznanil pričetek svečane otvoritve droga za zastavo. Zaslila se je slovenska himna, kar je protokolarno dejanje ob prinosu in slavnostnemu izobešanju slovenske zastave. Slovensko zastavo so slavnostno prinesli in izobesili **Sanja Roženec** in **Lana Vidic**, mladinki PGD Krašče ter **Lan Železnik Kovačič**, **Jaka Grilj**, **Matic Peterka** in **Miha Jerina**, ki so prav tako mladinci domačega društva. Po svečanem dogodku se je predsednik PGD Krašče, gasilski tovariš **Anton Lukan**, zahvalil vsem za udeležbo in prisostvovanje svečanemu dogodku, ki pomeni novo, pozitivno pridobitev, ne samo za gasilke in gasilce, pač pa tudi za celoten kraj in ljudi, ki živijo v bližini, ali pa jih le pot popelje mimo gasilskega doma v Krašcah. Zadnje dejanje slovesnosti je seveda pripadlo postroju in z zadnjim poveljem poveljnika PGD Krašče, gasilskega tovariša **Tomaža Dobnikarja** in povelju PROSTO!

S tem je bila uradna slovesnost zaključena, po njej pa je sledilo družabno srečanje. Za jedačo sta poskrbela gasilska tovariša, kuharska mojstra **Simon Rems** in **Borut Jančigaj st.**, za pijačo kraški gasilci, za glasbeno vzdušje je poskrbel priložnostni ansambel »**Vaški dečki**«.

»Danes ste vsi zmagovalci!« Državno mladinsko tekmovanje v gasilski orientaciji 2023

BESEDILO: NUŠA KLOPČIČ, FOTOGRAFIJE: ANJA JANČIGAJ

Mladinke PGD Krašče: Neja Šter, Lana Vidic in Sanja Roženec so se odlično odrezale na regijskem tekmovanju Ljubljana regija III v gasilski orientaciji, ki je bilo 20. 05. 2023 v Dolah pri Litiji in si zagotovile vstopnico za državno tekmovanje.

Vaje in priprave mladink so se z mentorico Anjo Jančigaj, ki je mladinke tudi pospremila na državno tekmovanje, pričele že v mesecu avgustu.

in topografski znaki. Rezultati s posameznih vaj se upoštevajo pri razdelitvi mest. Orientacijske sposobnosti mladih so tokrat preizkušali v bližnjem gozdu Panovec.

Tekmovalkam in mentorjema
družno in iskreno čestitamo
za dosežen uspeh.

Tekmovanja, spremljevalnega programa in podelitve medalj najboljšim ekipam sta se udeležila dr. Janja Kramer Stajnko, namestnica predsednika Gasilske zveze Slovenije, in Franci Petek, poveljnik Gasilske zveze Slovenije. Namestnica predsednika je v svojem zaključnem govoru poudarila: »Danes ste vsi zmagovalci!« in dodala, da je orientacijsko tekmovanje utrjevanje zdravja, bogatenje znanja, razvijanje športnih in drugih sposobnosti posameznika, celotne ekipe ter veselje in zadovoljstvo pri razvijanju mladega človeka. Mladinke PGD Krašče so med 35 ekipami osvojile odlično 10. mesto. Poleg mladink PGD Krašče so Gasilsko zvezo Moravče na državnem tekmovanju zastopale tudi pionirke PGD Moravče z mentorjem Simonom Eršetom in osvojile odlično 17. mesto. Na pot domov so se odpravili v konvoju gasilskih vozil GVM Gasilske zveze Moravče. Za odlične rezultate na državnem nivoju so se udeležile še skupnega kosila.

Državno mladinsko tekmovanje v gasilski orientaciji je potekalo na Ajševici pri Novi Gorici. Organizirala ga je Gasilska zveza Nova Gorica - Šempeter. Tekmovanja se je udeležilo 198 ekip s 700 tekmovalci in mentorji. Po prihodu na prijavno mesto so prejele malico in Priznanje za sodelovanje na državnem mladinskem tekmovanju v gasilski orientaciji.

Prijavi je sledila vaja z vedrovko. Vaja z vedrovko poteka tako, da morajo tekmovalci prenesti vodo do vedrovke in nato podreti tarčo. Celotno tekmovanje ni povezano samo s tekom, temveč tudi z orientacijo, kar pomeni, da morajo tekmovalci najti določene točke. Na točkah jih čakajo tekmovalne naloge: štafetno vezanje vozlov, spajanje cevi na trojak, hitrostno zvijanje cevi, orientacija s kompasom

Aktivna mladinska sekcija PGD Moravče

»Aktivni od pomladi do jeseni«

BESEDILO: LIDIJA MEDIC, FOTOGRAFIJE: LIDIJA MEDIC, SIMON ERŠTE

6. maj: občinsko tekmovanje v Topolah– Mengeš

Tekmovanja smo se udeležili s 3 ekipami pionirk in 1 ekipo mladink. Dosegli smo odlične rezultate: pionirke (Zala, Amani in Vesna) so pod vodstvom mentorice Lidije Medic zasedle 1. mesto; pionirke (Ema, Mia in Eva) so pod vodstvom mentorja Simona Eršteta zasedle 2. mesto. Mladinke (Nika, Laura V. in Valentina) pa so pod vodstvom mentorice Lidije Medic zasedle 1. mesto in se uvrstile na regijsko tekmovanje.

20. maj: tekmovanje v gasilski orientaciji regije Ljubljana III v Dolah pri Litiji

Tekmovanja je se udeležila ekipa pionirk: Ema, Mia, Eva, ki so se pod vodstvom mentorja Simona Eršteta uvrstile na 2. mesto in s tem na jesensko državno tekmovanje v Novi Gorici.

24. maj: občinsko tekmovanje v Moravčah

Tekmovanja so se udeležili pionirji z mentorico Lidijo Medic in so dosegli 3. mesto, 2. mesto so dosegle pionirke z mentorjem Simonom Eršetom in 4. mesto mladinci pod mentorstvom Lidije Medic.

9. junij: zaključek sezone sekcije pionirjev

Pri gasilskem domu v Moravčah se je zbralo kar 7 pionirk in 8 pionirjev. V vročem poletnem dnevu smo se hladili z vodo, ki so jo špricali iz brentačami. Pogostili smo se s picami, ki so jih spekli pri Jurku, in z osvežilnim domačim bezgovim sokom. Ob tem ni manjkala glasba, ki jo je vrtel Simon. Nadvse smo se zabavali in zaključek bomo ponovili tudi drugo leto.

Vikend 7. 7.–9. 7. gasilski tabor GZ Moravče na Prvinah

Z našega društva se je udeležilo tabora 12 otrok, 9 pionirjev, ki so uživali, se marsičesa novega naučili ter skovali nove prijateljske vezi.

22.– 24. avgust: poletni tabor na Kolpi

Naši pionirji so imeli prvi gasilski tabor na Kolpi. Udeležilo se ga je 11 pionirk in 6 pionirjev, skupaj 17 otrok pod vodstvom 3 mentorjev: Simona, Tanje in Lidije. Ob reki Kolpi ni nikoli dolgčas. Spoznavali so različne gasilske veščine in preventivo, uživali v športnih aktivnostih in na pohodu. Na obisku smo imeli člane PGD Črnomelj. Skupaj smo pripravili prijateljsko tekmovanje v gasilskih disciplinah. Z zadnjim pozdravom in s himno se

je naš tabor zaključil. Na poti domov so nas povabili na ogled gasilnega doma PGD Črnomelj. V predavalnici so predstavili zgodovino in delovanje gasilstva v Beli krajini. Pozdravili so nas predsednik, bivši predsednik in mentorica PGD Črnomelj. Po ogledu njihovih gasilskih avtomobilov in opreme je sledilo skupinsko fotografiranje. Obljubili smo jim, da naslednjič pripravimo druženje v naši občini, v Moravčah.

1. september: častni špalir ob odprtju nove športne dvorane

Za prvi septembrski dan smo dobili povabilo k sodelovanju pri slavnostni otvoritvi nove športne dvorane v Moravčah. Vseh 5 društev iz GZ Moravče je imelo zbor pred gasilskim domom Moravče, od koder smo odkorakali do šole. Tam smo imeli skupaj z Ivanom Povirkom postroj, nato smo za slavnostne goste in obiskovalce pripravili špalir pri vhodu v dvorano. Po končani svečanosti smo odkorakali v gasilski dom Moravče, kjer smo imeli manjšo pogostitev in zahvalni nagovor tovariša Ivana Povirka in tovarišice Anje Jančigaj.

9. september: državno tekmovanje v Novi Gorici

Naša ekipa pionirk: Ema, Eva, Mia se je pod mentorstvom Simona Eršteta udeležila tekmovanja iz gasilske orientacije, ki je potekala v Novi Gorici. Kvalifikacijo za udeležbo na državnem tekmovanju so si prislužile z odličnim rezultatom 20. maja. Ponosni smo na uspeh naših deklet, pionirk. Dosegle so 17. mesto od 35 ekip.

Z gasilskim pozdravom – Na pomoč!

Gasilsko reševalna vaja "Pri Lešarju" na Prevojah

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: NUŠA KLOPČIČ

V soboto, 26. 08. 2023, je PGD Prevoje ob njihovi 135. obletnici organiziralo večjo gasilsko reševalno vajo na gospodarski objekt "pri Lešarju" na Prevojah. Namen vaje je bilo gašenje večjega požara na gospodarskem poslopiju z ujetimi osebami. »Izposoja« objektov za vajo je bila za vse gasilce še kako potrebna, saj se na vajah pokažejo potrebe po dopolnjevanju, usklajevanju, taktičnosti in še predvsem po organiziranosti večjega števila

udeleženih enot na eni lokaciji, kar so v zaključnem govoru poudarili tudi ocenjevalci vaje.

Na vaji so sodelovale gasilske enote iz GZ Moravče, Lukovica in Domžale. Iz PGD Krašče se je vaje udeležilo sedem gasilcev in ena gasilka. Sodelovalo je skupaj 70 gasilcev s 15 vozili. Pod budnim očesom so jo ocenjevali gasilci iz PGD Radomlje in Duplica.

V okviru vaje so sodelovala domača društva in društva sosednjih vabljenih gasilskih društev. Scenarij je vključeval reševanje poškodovane osebe z oskrbo rane, druga pa je žal preminila. K sreči je bila vse skupaj le vaja. Gasilci si vedno želimo, da se naše intervencije zaključijo v dobro vseh vpletenih. Zato smo tu, da vam pomagamo, rešujemo ljudi, živali in vaše premoženje.

Vajo si je ogledalo večje število okoliških krajanov, veliko otrok in podžupan občine Lukovica. Po vaji je sledil zbor gasilcev in malica, nato pa še veselica z ansamblom Erazem.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo PGD Prevoje za povabilo k sodelovanju.

Vseslovensko srečanje Društva Šola zdravja v Vinici V ORANŽNO ODETA BELOKRANJSKA VINICA

BESEDILO: NEDA GALIJAŠ

Začetek novega šolskega leta so v svojem stilu obeležili tudi člani Društva Šola zdravja. S prepoznavno oranžno barvo so okrasili Vinico v prelepi Beli krajini, saj so v soboto, 2. septembra, pri Žagi Benetič v Vinici imeli vseslovensko

srečanje skupin Šole zdravja. Udeležilo se ga je okrog 1 700 članov, večina se je pripeljala s 34 avtobusi iz različnih koncev Slovenije. Po treh letih je društvo ponovno obudilo vseslovensko srečanje svojih članov, saj so vmes zaradi epidemije Covida-19 imeli kar triletni premor. Pričakali so jih prostovoljci, gasilci in sošolci iz belokranjskih skupin Šole zdravja, jim zaželeli dobrodošlico z belokranjsko pogačo ter jih usmerili do info točke in stojnic, kjer so lahko preizkusili svojo zmogljivost, se sprehodili po Svitovem črevu, izmerili krvni tlak in si ogledali bogato ponudbo različnih domačih belokranjskih obrtnikov, ki so se odzvali povabilu Društva Šola zdravja.

Zbrane sta z nagovorom pozdravili nova predsednica društva **Zdenka Kavčič**, župan občine Črnomelj **Andrej Kavšek** in direktorica direktorata za javno zdravje pri Ministrstvu za zdravje **Vesna Marinko**. Župan je članice in člane pohvalil in povedal, da

občasno tudi on telovadi s skupino v Črnomlju ter poudaril, da so vaje zelo dobre, ker se na koncu vaj počuti razgibano. Predstavnica Ministrstva Vesna Marinko je v svojem nagovoru poudarila, da tovrstna skupnostna srečanja zagotovo krepijo medčloveške odnose, kar je odločilno za dolgo in kakovostno življenje. V nadaljevanju je dodala: »Prav vaša skrb za redno rekreacijo je inspiracija tudi za nas na Ministrstvu za zdravje in potrjuje pravilno odločitev ministrstva, da vas podpiramo že 15 let.«

Sledila je jutranja vadba na travniku pod Gradom Vinica, vaje pa so vodili strokovni sodelavci društva: **Andraž Purger**, prof. športne vzgoje, **Eva Jeza** mag. kineziologije in **Simon Jurmič**, mladi kineziolog s štajerskega konca, ki je obenem napovedoval vaje in jih začinil z duhovitimi komentarji. Zanimivo je bilo slišati njegov komentar kot predstavnika mlade generacije, kako je doživel to srečanje: »Veličastno je bilo stati pred enotno množico, ki je s sinhronimi kretnjami telesa ustvarjala iluzije, ki so me popeljale od jat ptic do morja. Z ramo ob rami stati s sodelavci in pred seboj zreti v množico oranžnih sorodnikov, ki svojo radost do življenja delijo in s tem povečujejo sleherni trenutek. Velik izziv je stopiti v velike čevlje, ki jih je za zanamce pustil dr. Grishin in z njimi korakati naprej s skupnimi močmi. Navdahnjen sem z gibčnostjo, vitalnostjo in voljo naših dedkov in babic, ki ostalim vlivajo upanje v srečno, stanovitno in krepostno starost. Kako veličastno!«

Lepo je bilo videti toliko nasmejanih obrazov v enakomernem izvajanju vaj 1000 gibov, s katerimi že več kot 5.100 članov in članic v 260 skupinah v 95 občinah prične svoj dan.

Po vodeni telovadbi so se udeleženci srečanja podali na Grad Vinica, voden pohod na Žeželj, sprehod po čudoviti poti ob prelepi Kolpi, se učili belokranjskih plesov, spoznavali zelišča ali pa se z Andražem Purgerjem, vodjo projekta »Dihamo z naravo«, odpravili do čudovite jase ob Kolpi in se v senci dreves seznanili z vadbo "Dihamo z naravo". Oranžna barva se je kaj kmalu razlila naokoli po Vinici. Družabno-telovadni dan v idilični Vinici so

udeleženci srečanja zaključili prijetno, polni novih vtisov, saj so po vsakem takem srečanju bogatejši za nekaj novih prijateljstev in prijetnih spominov. Čeprav večinoma v tretjem življenjskem obdobju so ti veselo razpoloženi ljudje s svojo karizmo in dobro voljo pustili opazno oranžno sled v zeleni dolini, ki jo objema reka Kolpa.

Srečanje v Vinici so omogočile vse tri belokranjske občine: Črnomelj, Metlika in Semič. Sicer pa Društvo Šola zdravja poleg Ministrstva za zdravje finančno podpirajo tudi Fundacija za šport, Športna unija Slovenije, Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje Slovenije, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji, saj gre za prostovoljno in nevladno organizacijo, ki deluje v javnem interesu na področju športa in imajo status humanitarne organizacije na področju zdravja.

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAROSTNIKE V OBČINI MORAVČE - S SRCEM NA POTI

O bčina Moravče je vključena v vseslovenski humanitarni projekt za mobilnost starejših PROSTOFER, s katerim se izvajajo brezplačni prevozi starejših občanov.

Komu je namenjen Prostofer?

Brezplačni prevozi so namenjeni vsem tistim starejšim, ki:

- ne vozijo sami,
- nimajo sorodnikov, ki bi imeli prosti čas takrat, ko potrebujejo prevoz,
- imajo nižje mesečne dohodke,
- imajo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi.

Brezplačni prevozi starejšim omogočajo lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe (npr. v zdravstveni dom, bolnišnice), javnih ustanov (občine, upravne enote), trgovinskih centrov ipd.

Kaj je potrebno storiti, če se želite dogovoriti za brezplačni prevoz?

Uporabnik, ki potrebuje brezplačni prevoz, naredi naslednje:

1. Pokliče na **brezplačno številko 080 10 10**.
2. V komunikacijskem centru zabeleži njegove podatke in lokacijo prevoza. Klicni center nato obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz.
3. Vozilo zagotovi OBČINA MORAVČE, poskrbljeno je tudi za zavarovanje tako voznika kot sopotnikov.
4. **Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov uporabnikov vsak delovnik med 8. in 18. uro, rezervacijo prevoza pa je potrebno najaviti vsaj tri dni pred izvedbo storitve.**
5. Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

V kolikor bo zaradi poslabšanja epidemioloških razmer prišlo do sprememb pri izvajanju prevozov starejših, vas bomo o tem obveščali preko objav na občinski spletni strani www.moravce.si

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

Dojenje – najboljša odskočna deska v življenje

BESEDILO: MOJCA OCVRK ANŽIČ, mag. farm., FOTOGRAFIJA: NATHAN DURLAO (© UNSPLASH.COM)

Prvi teden v oktobru v Sloveniji obeležujemo teden dojenja, ki poudarja pomembno vlogo materinega mleka v življenju otroka. Letos poteka pod sloganom »Omogočimo dojenje: podprimo zaposlene starše«. Zaradi številnih prednosti tako za mater kot za otroka je v prvih šestih mesecih starosti otroka priporočljivo izključno dojenje.

Materino mleko je popolno za otroka

Dojenje v prvih šestih mesecih otrokovega življenja zagotavlja vse hranilne snovi, ki so popolnoma prilagojene otrokovim potrebam za zdravo rast in razvoj ter sposobnosti prebave. V tem obdobju ni potrebna nobena druga tekočina ali hrana. Vse več je raziskav, ki dokazujejo

povezavo med dojenjem in dolgotrajno zaščito pred kroničnimi boleznimi, boljším razvojem kognitivnih funkcij, manjšim pojavom alergij, celiakije ter manjšim tveganjem za debelost. Poleg tega je tudi manj tveganja za pojav sladkorne bolezni tipa 1 in 2, zvišanega krvnega tlaka, srčno-žilnih bolezni, povišanih ravni lipidov v krvi in celo nekaterih vrst raka.

Prednosti dojenja za mater

Dojenje je prednost tudi za mater, saj predstavlja najhitrejše okrevanje po porodu. Ravno tako se pri mamicah, ki dolgo dojijo, pojavlja manj karcinomov dojki in jajčnikov ter pozneje osteoporoze. Telesni dotik med materjo in otrokom je izjemno pomemben za bodoči osebnostni razvoj otroka.

Prednosti za družino

Materino mleko je sveže, sterilno, vedno prave temperature in tudi brezplačno. Nikoli ga ni potrebno pripravljati, kar vam prihrani veliko časa.

O vprašanih, ki se porajajo doječim materam, se lahko te obrnejo na svojega pediatra, patronažno službo, lekarno. V veliko pomoč pa jim je lahko tudi spletna stran Nacionalnega odbora za spodbujanje dojenja Unicefa Slovenije.

**LEKARNIŠKA
PODRUŽNICA MORAVČE**
TRG SVOBODE 2, 1251 MORAVČE
WWW.MESTNELEKARNE.SI

DELOVNI ČAS

PONEDELJEK 12.00-19.00
TOREK 7.30-14.00
SREDA 13.00-19.00
ČETREK 7.30-14.00
PETEK 7.30-14.00

PRVA SOBOTA V MESECU 8.00-12.00

(01) 777 02 45

LEKARNA.MORAVCE@MESTNELEKARNE.SI

Deveti tek na Limbarsko goro

BESEDILO: DAVID KOPRIVŠEK, FOTOGRAFIJE: MATEJA DORIČ, ANKA ROPRET, DRUŠTVO KRAJANOV LIMBARSKA GORA

Svinjsko umazani tekaški copati, šavje po nogah pa kakšna lepljiva spajčevina čez oči so še posebej v zadnjem desetletju tekačem prirasli k srcu. Govorimo seveda o trail teku oz. teku po brezpotjih, neurejenih površinah, v naravi ali bolj po domače: po gmajnah, pesku, koreninah, blatu, travi in običajno vsaj malo v hrib, ker če slednjega ni, vse skupaj nima kakega pretiranega haska.

Sopihanje, švicanje, zaripel ksiht in "preklinjanje samega sebe" (v takih razmerah) so za marsikoga sčasoma dobili svoj poseben čar in z najboljšo nagrado, ki si jo "moderna človek" lahko zamisli – popoln odklop od tega (vedno bolj) ponorelega sveta.

Trail tekaške superge, gozd in višinski metri so trio, s katerim se zamoti vedno večje število športnikov tekačev, saj zagotavlja intenzivno kardio vadbo ter ekstra sprostitev uma, telesa in duha. Če se lahko človek ob tem še podruži s svojimi somišljeniki na in ob progi, pa je to le še pika na i.

In Tek na Limbarsko goro že od leta 2014 vse to ponuja. Gre za tekaško prireditev, ki bo letos že deveta po vrsti in se športnim navdušencem znotraj ter izven občine Moravče vedno bolj dopade, kar gre seveda pripisati super organizaciji dogodka ter lepi in razgibani trasi s ciljem na moravškem "vršacu", ki ga vsi že dobro poznamo – Limbarski gori.

Letošnji štart teka se bo v družbi športnih kolegov pričel 12. novembra v Zalogu pri Moravčah ob 11:00 in se bo kot običajno po petih kilometrih dobro označene trase ter slabih 400 metrih višinske razlike zaključil direktno pred božjimi vrati cerkve sv. Valentina. Ko vsi trailaši

v enem kosu in "razvezanih duš" pritečejo na cilj, se okoli nje začne sproščeno druženje vseh prisotnih zbranih, najhitrejšim udeležencem pa se podelijo medalje in simbolične nagrade.

Trenutni rekord proge nosi Miran Cvet iz Hrastnika, ki je progo leta 2017 pretekel v 22 minutah in 49 sekundah, kar je spoštovanja vreden tekaški rezultat, medtem ko si globok poklon zaslužijo vsi, ki iz Zaloga na Limbarsko pritečejo v svojem tempu in (po možnosti) ne grenkih, ampak zgolj zadihanih ter nasmejanih lic.

A boste po vsem tem mogoče vseeno dejali: "Kaj je lahko pametnega, dobrega in zabavnega v tem, da zasopihan in v tekaškem "galopu" grizeš svoja kolena na poti v breg, pri tem pa paziš edino to, da ti srce s svojim nabijanem ne raztrga prsnega koša?"

Mogoče, na prvo uč(!), ni res prav nič prikladnega v tem in mogoče to delajo res samo tisti, ki so/smo malo "nori", ampak ni skrivnost, da nas je takih vedno več, zato "popolna blaznost" to vendarle ne mora biti.

Pridite na štart ob Drtjščici 12. novembra in o tem se boste lahko sami prepričali, saj toliko dobre volje in smeha na kupu vidite le malo kje. Pridite in spoznali boste, kaj rek "V gozd se zatečem, da preženem misli in s svojo dušo eno rečem ..." resnično pomeni.

Se vidimo!

Več info: <https://teknalg.dklimbarskagora.si/>

Napoved plačljivega parkiranja v Domžalah

URADNO OBVESTILO OBČINE DOMŽALE

Predvidevam, da ni prebivalca v naši občini, ki vsaj nekajkrat letno ne koristi makadamskega parkirišča pri TUŠ centru v Domžalah. Preko poletja smo opazili rampe, ki so spodbudila vprašanja, le kaj sedaj to pomeni. Konec septembra smo dobili obvestilo Občine Domžale, ki na to temo podaja nekaj odgovorov. Podajamo vam jih v nadaljevanju.

in 17. uro. Cena parkiranja je **0,60 EUR** za vsako začeto uro, parkirnino pa je možno poravnati na uličnih parkomatih ter preko mobilne aplikacije EasyPark. Na teh ulicah in parkirišču bodo imetniki letnih dovolilnic lahko parkirali brez dodatnega plačila vse dni v tednu in ob vseh urah.

Občina Domžale je 16. oktobra 2023 uvedla plačljivo parkiranje na posameznih ulicah in parkiriščih v središču Domžal. Nov prometni režim na Kolodvorski cesti, Masljevi ulici, Ljubljanski cesti, na Ulici Matije Tomca ter na Mestnem trgu na južni strani zdravstvenega doma je označen z ustrezno prometno signalizacijo, kjer je v skladu z veljavno zakonodajo pojasnjen tudi režim parkiranja.

Kolodvorska cesta, Masljeva ulica, Ljubljanska cesta in Ulica Matije Tomca ter makadamsko parkirišče ob Zdravstvenem domu Domžale – Mestni trg

Na parkirnih mestih na teh ulicah in na manjšem makadamskem parkirišču južno ob zdravstvenem domu je po uvedbi plačljivega parkiranja potrebno plačati parkirnino vsak delavnik **med 7.**

Makadamsko parkirišče Tržni prostor – TUŠ supermarket

Uvoz na parkirišče pri tržnem prostoru in izvoz s parkirišča bosta zgolj s Karantanske ceste, pri avtomatskih zapornicah. Uvoz in izvoz sta opremljena z video nadzorom, preko katerega se vrši obračun časa parkiranja. Čas vstopa na parkirišče je zabeležen prek video nadzora in voznik ob vstopu ne prejme parkirnega listka.

Na tem parkirišču je potrebno plačati parkirnino vsak dan med 7. in 17. uro, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. Prva ura je brezplačna, cena vsake nadaljnje začete ure pa bo 0,50 EUR na uro.

Parkirnina se bo obračunala ob izstopu pri zapornici in jo bo voznik lahko poravnal kar iz vozila. Plači-

lo bo možno z gotovino ali bančnimi karticami. Za imetnike letnih dovolilnic brezplačno parkiranje na tem parkirišču med 7. in 17. uro ne bo možno. Po 17. uri in do 7. ure zjutraj bo parkiranje na tem parkirišču vse dni brezplačno, kljub temu pa se bo z zapornicami in video nadzorom vršila kontrola vstopa in izstopa s parkirišča.

Pridobitev letnih dovolilnic za parkiranje

Za letno dovolilnico lahko zaprosijo le osebe s stalnim prebivališčem znotraj omenjenega območja v centru Domžal in imajo vozilo. Izdaja letnih dovolilnic ni predvidena za pravne subjekte, ki imajo svoje poslovalnice znotraj tega območja, niti ne za zaposlene v storitvenih dejavnostih in javni upravi. Letna dovolilnica pomeni zgolj možnost parkiranja na plačljivih površinah proti plačilu letne takse, ki znaša **50,00 EUR**.

POSTANI GASILEC, GASILKA!

**VPIS OTROK
V GASILSKO DRUŠTVO MORAVČE**

vsak petek med 17. in 19. uro

po telefonu: 041 600 871

e-mail: petkovseklidija@gmail.com

Minimalna starost je 6. let

Mali oglas

Potrebujem občasno pomoč pri vzdrževanju hiše in okolice.

Kontakt: 041-548-565

100^{let}
TOSAMA

Kot drevo svoja leta
zaznamuje v deblu,
tako mi rišemo odtise
v prostor in čas.

TOSAMA ZAPOSLUJE

SMO PERSPEKTIVNO PODJETJE S 100-LETNO TRADICIJO.
V SVOJE VRSTE VABIMO:

- **strojnike in upravljalce** linij v proizvodnji
 - upravljanje strojev in naprav
- **vzdrževalce strojev** za nastavljanje strojev in popravila
- **gasilca – receptorja**
- **CNC operaterja**
- delavca za **zidarska dela**

Za več informacij POSKENIRAJTE QR kodo
ali obiščite www.tosama.si/o-tosami/kariera.

V EU odslej hitreje do sončnih panelov, Sloveniji sedež več v Evropskem parlamentu

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK, *poslanka Evropskega parlamenta*, FOTOGRAFIJA: ANDREAS GÜCKLHORN ©UNSPASH

Na zadnjem plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta smo v skladu z zelenim dogovorom in načrtom REPowerEU glasovali za povečanje uporabe energije iz obnovljivih virov in poenostavitev postopkov. To pomeni, da se bo delež energije iz obnovljivih virov v končni porabi energije v EU do leta 2030 moral povečati na 42,5 odstotka.

Prepričani smo, da bo potrjena zakonodaja pospešila tudi postopke za izdajo dovoljenj za nove proizvodne enote, ki izkoriščajo energijo iz obnovljivih virov, kot so sončni paneli in vetrne turbine, oziroma postopke izdaje dovoljenj za prilagoditev obstoječih proizvodnih enot. Nacionalni organi bodo namreč po novem imeli na voljo za odobritev novih proizvodnih enot največ 12 mesecev, če se bodo te nahajale na tako imenovanih namenskih območjih za obnovljive vire energije, kot so hiše. Na drugih območjih, kot so industrijske cone, pa postopek ne bi smel trajati dlje kot 24 mesecev.

Ob tem bomo tudi v prometnem sektorju dosegli precejšnje zmanjšanje škodljivih emisij, saj se bo odslej zahtevala uporaba večjega deleža naprednih biogoriv in večja kvota za goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik. Poleg tega smo v Evropskem parlamentu zahtevali še strožja merila glede uporabe biomase, s čimer želimo preprečiti, da bi EU subvencionirala prakse, ki niso trajnostne. Verjamemo, da je treba biomaso pridobivati na način, ki ne bo negativno vplival na kakovost tal in biotsko raznovrstnost.

Slovenija po evropskih volitvah 2024 s sedežem več v parlamentu

VEvropskem parlamentu pa smo potrdili tudi predlog sklepa Evropskega sveta, s katerim se bo

trenutno število sedežev v Evropskem parlamentu v naslednjem zakonodajnem obdobju povečalo s 705 na 720. Evropski svet je predlog pripravil na podlagi poročila Evropskega parlamenta, s katerim se je začel postopek povečanja števila sedežev zaradi demografskih sprememb v Evropi po letu 2019 in zaradi odhoda Velike Britanije iz EU. Slovenija bo tako na prihodnjih evropskih volitvah, ki bodo čez dobrih osem mesecev, izvolila devet poslank oziroma poslancev.

Evropske volitve so največje transnacionalne volitve na svetu. Državljeni EU z glasovanjem na evropskih volitvah izberejo, kdo bo zastopal njihove interese v evropskem hramu demokracije, medtem ko po volitvah parlament glasuje tudi o izvolitvi novega vodstva Evropske komisije kot izvršilnega organa EU.

N.Si

GRADBENI CENTER GRAMAX

- GRADBENI MATERIALI
- SALON KERAMIKE
- ŽELEZOKRIVNICA IN BETONARNA
- PREVOZI IN RAZKLADI

GRAMAX, gradbena trgovina, d.o.o. Ljubljanska cesta 15, 1270 Litija
T: 01 89 87 472 M: 051 628 246

VSE ZA VAŠE PROJEKTE, GRAMAX
vedno pri roki

Občina Moravče

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035
Ponedeljek: 8.00 - 10.30
in 11.00 - 15.00
Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Župnijski urad

t: 01 72 31 055
Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00
in 16.00 - 18.00

Pošta

t: 030 718 533
Ponedeljek, sreda, petek:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 16.00
Torek, četrtek: 9.00 - 11.00
in 15.00 - 18.00
Sobota: Zaprto

Knjižnica Daneta Zajca

t: 01 72 31 359
Ponedeljek: ZAPRTO
Torek: 13.00 - 19.00
Sreda: 7.00 - 9.00 in 11.00 - 14.00
Četrtek: 13.00 - 19.00
Petek: ZAPRTO
Sobota: 9.00 - 12.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210
www.osmoravce.si
Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227
Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Podružnična osnovna šola Vrhpolje

t: 01 72 31 233
Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234
24-urna dežurna služba
na telefonu 112

Policijska pisarna

t: 01 724 65 80
Ponedeljek: 16.00 - 18.00
Petek: 8.00 - 10.00
Zadnjo nedeljo v mesecu:
8.00 - 10.00

Ambulanta splošne medicine**Marjan Dežman, dr. med., spec. druž. med.**

t: 01 72 31 008
Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.30
(sprejem do 18.00)
Torek, četrtek, petek: 7.00 - 14.00

Darinka Novak, dr. med., spec.

t: 01 72 45 165
Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.30
(sprejem do 18.00)
Torek, četrtek, petek: 7.00 - 14.00

Andreja Oven, dr. med.

t: 01 72 45 165
(v času odsotnosti jo nadomešča
dr. Darinka Novak)

Amb. za otroke in mladino

t: 01 72 32 943
Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.30
Torek: 7.00 - 14.00 (ambulanta),
7.00 - 11.00 (posvetovalnica)
Četrtek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)
8.30 - 11.00 (sis. pregledi),
Petek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)
8.00 - 11.00 (sis. pregledi)

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.00
Torek, četrtek in petek: 7.00 - 13.30
Odvzem za biokemične preiskave:
8.00 - 10.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 45 169
narocanjezobne-odrasli@zd-domzale.si
Ponedeljek in sreda: 6.30 - 13.30
Torek in četrtek: 12.00 - 19.15
Petek: 6.30 - 13.00

Zobna ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 750
Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00
Torek in četrtek: 13.00 - 19.00
Petek: 7.00 - 13.30

Patronažna služba

t: 01 72 32 944
Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Lekarna

t: 01 77 70 245
Ponedeljek: 12.00 - 19.00
Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00
Sreda: 13.00 - 19.00
Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7
g: 041 454 293

Kmetijska svetovalna služba KGZS - Zavod LJ, Izpostava KSS Domžale

Šaranovičeva cesta 21a, Vir
t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55
Uradne ure: ponedeljek in sreda
od 8. do 11. ure oz. po dogovoru

Slovenski okoljski javni sklad, mreža ENSVET

Brezplačno energetske svetovanje
gasper.stegnar@ensvet.si
(po predhodnem dogovoru)

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564
Prvi ponedeljek v mesecu:
17.00 - 19.00

Dežurna številka za javljanje okvar na javnem vodovodnem in kanalizacijskem omrežju

01 729 54 30

Brezplačne občinske pisarne za prebivalce občine Moravče**Za kmetovalke in kmetovalce**

Prva sreda v mesecu: 11.00 - 12.00
Pritličje občinske stavbe
Izvoja: Petra Pergar

Pravno svetovanje

Torek: 16.00 - 17.00
Avla Kulturnega doma
Izvoja: Mirjam Seliškar
Predhodne najave: 031 357 075

Svetovanje in pomoč vsem občankam in občanom

Ponedeljek: 16.00 - 18.00
Sreda: 10.00 - 12.00
Izvoja: Stanislav Ravnikar,
svetovalec župana

ZDRUŽENJE BORCEV
ZA VREDNOTE NOB MORAVČE

vabi na

**KOMEMORACIJO
V POČASTITEV SPOMINA
NA PADLE V NOB IN ŽRTVE
OKUPATORJEVEGA
NASILJA,**

ki bo v torek, 31. oktobra 2023, ob 15. uri
v parku pred spomeniki NOB v Moravčah.

**Program pripravljamo v pietetni spomin
s pesmijo in recitali.**
Vljudno vabljeni!

Predsednik Martin Rebolj

VABILO

**1. NOVEMBER
DRŽAVNI PRAZNIK –
DAN SPOMINA
NA MRTVE**

V počastitev spomina na mrtve bo
v sredo, **1. 11. 2023**, ob **15. uri**
na pokopališču v Moravčah
kratki kulturni program ter blagoslov
grobov in pokopališča.
*Naj bo srečevanje z našimi sorodniki v
znamenju medsebojnega spoštovanja,
sodelovanja in povezanosti.*

Vabljeni.

Občina Moravče in Župnija Moravče

*Tako tiho, skromno si živela,
takšno tudi si življenje imela,
zdaj rešena vseh si bolečin,
za tabo ostal bo lep, a boleč spomin.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 82. letu sklenila

Mihaela Bedič,

PO DOMAČE GRADARJEVA ELKA IZ HRASTNIKA.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovane sveče
in svete maše ter župniku Kancijanu Čižmanu za slovesno opravljen
pogrebni obred.

Hvala vsem, ki jo boste ohranjali v lepem spominu.

Brat Vid in vsi njeni

*Bolečina se da skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le ljube skrbne mame
nihče nam ne more več vrniti*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 96. letu starosti
sklenila naša draga mama, babica, prababica,
tašča, sestra, teta in rejnica

Vida Per,

ROJENA KVEDER IZ MORAVČ.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter za darovane svete maše.
Iskrena zahvala župniku Kancijanu Čižmanu za sočutno bogoslužje,
Patriciji Marolt Razpotnik za ganljive besede ob slovesu, Janji Marolt za
recitacijo pesmi, pevcem in pogrebni službi Vrbančič za lepo opravljen
pogrebni obred in trobentaču za zaigrano Tišino.
Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Tako tiho, skromno si živela,
takšno tudi življenje si imela,
zdaj rešena vseh si bolečin,
za tabo ostal bo lep, a boleč spomin.*

Zahvala

V 74. letu nas je zapustila naša draga mami,
babi in tašča

Anica Peterka,

PO DOMAČE MIHEVČEVA ANICA S PRETRŽA.

Iskrena hvala vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem
za izrečena sožalja in darovane sveče ter maše. Iskrena hvala župniku
Kancijanu za lepo opravljen obred, izvajalcem pogrebnega zavoda
Vrbančič, Peškemu oktetu in domu upokojujencev Mengeš za skrb.
Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in jo ohranili
v lepem spominu.

Vsi njeni

Povabilo k sodelovanju

Lokalna društva, institucije
in posameznike vabimo,
da z objavo v Novicah iz Moravske doline
izkoristijo možnost napovedi dogodkov
v prihajajočih mesecih.

MIZARSTVO AVBELJ

IZDELAVA POHIŠTVA PO NAROČILU

www.mizarstvo-avbelj.si
info@mizarstvo-avbelj.si
Stegne 1, 1251 Moravče
GSM: 041 641 446

Prí Jurku

GOSTILNA IN PICERIJA

DOSTAVA HRANE NA DOM

tel.: 01 723 28 83
gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče
<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BARVE LAKI PIRC

**NOVA
TRGOVINA
ZA DOM**

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir

NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE

BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA ...

3M

TEKNOS

ALCEA C.A.R.F.I.T

- brezplačna kontrola vida
- korekcijska očala
- sončna očala
- športna očala
- kontaktne leče

OK

optika
KRHLIKAR

Očesna optika Krhlikar

Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: 01 723 28 22, M: 040 709 232
optika.krhlikar.pe@gmail.com
www.optika-krhlikar.si

Avtohiša Moravče KRULC

Prodaja vozil **NISSAN**

Pooblaščen serviser vozil znamk
NISSAN RENAULT DACIA (NOVO)

Cenitve in popravila karoserijskih škod
(vse znamke vozil)

triglav SAVA GENERALI Allianz GRAWE CROATIA

Sklepanje zavarovanje
triglav SAVA Allianz (NOVO)

Optika vozil, vulkanizerstvo, hotel pnevmatik,...

www.avtohisakrulc.si info@avtohisakrulc.si 01-7231-200

Nissan Qashqai e-POWER

Užitek vožnje na elektriko, brez polnjenja.

NISSAN

90 NISSAN

PRIHRANEK DO 5.500 € 8 LET JAVNI TIR BON ZA ZIMSKE PNEVMATIKE

Avtohiša KRULC

že več kot 35 let pooblaščen prodajalec in serviser vozil **NISSAN**

Cesta heroja Vasje 5, 1251 Moravče www.avtohisakrulc.si

Kombinirana poraba goriva: 5,4-13,1 l/100 km. Emissioni CO₂: 129-120 g/km. Emissioni stopnja Euro6d Full. Emissioni N₂O: 200/10 g/km. Emissioni trdnih delcev: 0,00322 g/km. Št. delcev: 160-173. Ogljikov dioksid (CO₂) je neposredno toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emissioni iz prometa povzročajo zlasti in tako pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čemurnemu povzročanju koncentracijam prizemnega ozona delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter drugih škodljivih oksidov. *Stranika je upravljalna do približno v višini 55000 € (z DDV) 0,000 € standardni popust in 3500 € popust na vozila iz zaloge. Prihranek višji za Nissan Qashqai e-POWER 2WD verzije ACENTA, N-CONNECTA, TEORA in TERNAH iz zaloge. **Ob nakupu avtomobila z Mobilne Finančne Servise uporabite priloge zavarovanja špičasti kasko, ki je v prvem letu subvencionirano in je za kupca brezplačno ter 8 let jamstva. Podglavno jamstvo 8 let vključuje 3 let jamstva od 100000 kilometrov prevoženih kilometrov do leta tovarniške garancije in 2 let podglavnega jamstva Real Garant in dodatna 3 leta podglavnega jamstva Real Garant. Št. 100000 kilometrov prevoženih kilometrov kar nastopi prej. Podglavno jamstvo je storitev zavarovalnice Real Garant Versicherung AG in velja od istega tovarniške garancije pod pogoji navedenimi v pogodbi o podglavnem jamstvu in pogojih jamstva. *Stranika prejme ob nakupu novega vozila Nissan Qashqai e-POWER bon za set 4 zimskih pnevmatik v vrednosti 500 € (z DDV). Obvezno je naročilo pnevmatik pri CA Adriatic, d. o. o. Popusti/konice velja do 31. 10. 2023 oziroma do razprodaje zaloge. Nissan si pridružuje pravico da predčasno zaključi akcijo ali jo podaljša. Vse prodajne cene ENPC + maloprodajne cene so neobvezujoče. Priporočila cene in vključujejo 22% DDV in dan. Priljubimo si pravico do napak. Tiskano s strani: Pooblaščen licenčni, CA Adriatic, d. o. o., Dupleška 22, 1001 Ljubljana. Več na nissan.si

BORIS KOPITAR SVETUJE

PREVERITE SLUH IN POSKRIBITE ZANJ

POKLIČITE ZA TERMIN
059 044 055

BREZPLAČNO PREVERJANJE SLUHA IN TESTIRANJE SLUŠNIH APARATOV BTC LJUBLJANA

OBIŠČITE AUDIOBM
AUDIOBM.SI SLUŠNI CENTRI

Avtoservis Vesel

Anže Vesel s.p.

Češnjice 16b
1251 Moravče

T: 01 72 31 032
G: 041 288 075
info@servis-vesel.si

- servis in popravila vozil vseh znamk
- priprava vozil za tehnični pregled
- diagnostika vozil
- kleparska dela
- vulkanizerske storitve
- brezplačno nadomestno vozilo

Odprto: od ponedeljka do petka od 8.00 do 17.00

www.servis-vesel.si

TV - INTERNET

WLAN MMDS

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

ZANESLJIVO IN UGODNO!

- TV OD 16€, INTERNET od 13€, MOBILNI TELEFON od 5€/mesec
- Najboljši športni, filmski, otroški in dokumentarni programi s podnapisi
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Krima, Ambroža, Velike Planine, Zgornje Javoršice, Kališča, Rožična, Zasavske Svete gore, Peč, Črničva, Slivne, Sv. Miklavža

040 997 007
www.zvezdatv.si www.gorosan.com

Zvezda TV

ZANESLJIV SERVIS LCD TV

VRATA JERMAN

PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.

gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www: montaza-jerman.net

lipbled. HOPPE GARANT

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis